

Leila Vuorijärvi

Vaatetusalan täydennyskoulutuksen tarvekartoitus

Case: Kanta-Häme ja Hämeenlinnan seudun
koulutuskuntayhtymän alue

Tekijä(t) Otsikko	Leila Vuorijärvi Vaatetusalan täydennyskoulutuksen tarvekartoitus Case: Kanta-Hämeen ja Hämeenlinnan seudun koulutuskuntayhtymän alueella
Sivumäärä Aika	57 sivua + 3 liitettä 12.11.2012
Tutkinto	vestonomi
Koulutusohjelma	Vaatetusalan koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	
Ohjaaja(t)	TaL Raija Hölttä
<p>Tässä opinnäytetyössä kartoitetaan Kanta-Hämeen sekä Hämeenlinnan seudun koulutuskuntayhtymän alueella, tekstiili- ja vaatetusalan eri osa-alueilla toimivien ammattilaisten täydennyskoulutustarpeita tulevana neljänä vuotena ja miten täydennyskoulutusta tulisi järjestää, jotta se palvelisi alan ja alueen nopeasti muuttuvaa työelämää. Opinnäytetyössä käytetään pohjatietona opetushallituksen tekemää ennakointia eri alojen työllisten määräästä tulevaisuudessa, vuoteen 2025 mennessä. Lisäksi esille tuodaan aikuiskoulutuksen tulevaisuuden tavoitteita ja tehtäviä Suomessa. Työssä esitellään Hämeenlinnan seudun koulutuskuntayhtymän aikuiskoulutusta sekä oppilaitoksen vaatetus- ja tekstiilialan aikuiskoulutuksen tämän hetkistä koulutustarjontaa.</p> <p>Tutkimuksen kohderyhmänä ovat alueella toimivat tekstiili- ja vaatetusalan ammattilaiset sekä oppilaitoksen kolme päättävää viranhaltijaa. Ammattilaisilta selvitettiin aikaisempi koulutustausta, työtehtävät, aiempaa osallistumista - ja tarpeita täydennyskoulutukseen. Päättäviltä viranhaltijoilta selvitettiin heidän näkemyksiään alan tulevaisuudesta ja täydennyskoulutuksen järjestämiseen liittyvistä tekijöistä. Ajallisessa rajaamisessa käytetään oppilaitoksen kolmeksi vuodeksi tehtyä talous- ja toimintasuunnitelmaa. Tutkimusmenetelminä ovat kvantitatiivinen survey -kyselytutkimus sekä kvalitatiivinen haastattelututkimus.</p> <p>Tutkimustuloksien perusteella voidaan todeta, että tekstiili- ja vaatetusalan täydennyskoulutuksen tarve ei katoa vaikka alan teolliset työpaikat ovat Suomessa vähentyneet. Työpaikat ovat siirtyneet teollisesta valmistuksesta asiakaspalveluun ja yksilöllisten tuotteiden valmistukseen, vaatteiden teettämiseen, tuontiin sekä myyntiin. Tutkimuksessa nousi esille, että alan aikuiskoulutuksen tulisi tarjota täydennyskoulutusta: materiaalitietouteen, tekstiili- ja vaatetusalan hankintoihin, visuaaliseen markkinointiin, vieraisiin kieliin, palvelutuotteistamiseen, pukeutumisen yksilölliseen asiakaspalveluun, ATK-osaamiseen ja verkko-kauppaan. Parhaiten soveltuvaksi koulutusmuodoksi koettiin monimuotokoulutus.</p> <p>Tutkimustuloksia käytetään oppilaitoksen tekstiili- ja vaatetusalan aikuiskoulutukseen liittyvien koulutuspalvelutuotteiden kehittämiseen. Lisäksi kyselyä sekä sen tuloksia voidaan hyödyntää valtakunnallisesti sekä alueellisesti myös muiden toimialojen aikuiskoulutustarpeen selvittämisessä ja kehittämisessä.</p>	
Avainsanat	Tekstiili- ja vaatetusala, täydennyskoulutus, koulutus

Author(s) Title	Leila Vuorijärvi The Need for Supplementary Education in Clothing Trade - Educational Consortiums Area and Kanta-Häme region
Number of Pages Date	57 pages + 3 appendices 12 November 2012
Degree	Bachelor of Fashion clothing
Degree Programme	Degree Programme in Fashion and Clothing
Specialisation option	
Instructor(s)	Raija Hölttä Lic.Arts
<p>This thesis examines the need for supplementary education for professionals in textile and clothing trade in the area of operation for the educational in Kanta-Häme region, Southern Finland.</p> <p>This thesis is based on The Finnish National Board of Education's prognosis on how many people are employed in different professions in the year 2025. In their visions The Finnish National Board of Education also describes the general goals and tasks set for adult education in Finland. The present thesis also explains educational consortium's adult education current courses in the field of clothing and textile.</p> <p>The target group of this survey consists of the professionals in the textile and clothing trade in the educational consortium's area of operation in Kanta-Häme region, Southern Finland and investigates three persons from the consortium's leadership. The professionals were asked for example the following questions, what kind of education do they have? Have they taken part in any supplementary education? What kind of supplementary education would they like to attend in next 4 years? Moreover the consortium leaders were asked how they see the future of the textile and clothing trade and what kind of supplementary education would be necessary in their opinion. The time span in this survey consists of 4 years.</p> <p>The used research method is a quantitative survey and qualitative interview study. The results of this survey indicate that the need for the supplementary education in textile and clothing trade does not vanish even when the jobs in clothing industry are ever decreasing. The jobs are now in commissioning subcontracts, import and retail as well as in making custom made clothing.</p> <p>The survey indicates that the supplementary education should concentrate on knowledge of materials, acquisitions, visual marketing, languages, productisation of services, styling, IT technology and net marketing. The results of the survey are used to develop the educational consortium's supplementary education for textile and clothing trade. In addition the survey can indicate nationwide educational needs and trends and can be used when planning educations in a larger scale.</p>	
Keywords	textile and clothing, supplementary education, education

Sisällys

1	JOHDANTO	1
2	OPINNÄYTETYÖN LÄHTÖKOHDAT	2
2.1	Tavoitteet ja viitekehys	5
2.2	Tutkimusongelma ja tutkimusmenetelmän valinta	10
3	AIKUISKOULUTUS	13
3.1	Aikuiskoulutuksen kansalliset tavoitteet ja tulevaisuuden visiot	14
3.2	Hämeenlinnan seudun koulutuskuntayhtymä ja Kanta-Häme	19
3.3	Alueella tarjolla oleva tekstiili- ja vaatetusalan lisä- ja täydennyskoulutus	26
4	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	27
4.1	Aineiston keruu	29
4.2	Tietoa kohderyhmästä ja koulutustaustasta	30
5	TUTKIMUSTULOKSET JA TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS	33
5.1	Vastaajien taustatiedot ja koulutus	33
5.2	Tekstiili- ja vaatetusosalalla toimiminen	38
5.3	Vaatetusalan lisä- ja täydennyskoulutukseen osallistuminen sekä koulutus- tarpeet	42
5.4	Kvalitatiivinen haastattelukysely	49
5.5	Tutkimuksen luotettavuus	51
6	YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	52
	Lähteet	54

Liitteet

Liite1. Kyselylomake Kanta-Hämeen ja Hämeenlinnan koulutuskuntayhtymän alueella toimiville tekstiili- ja vaatetusalan ammattilaisille

Liite2. Kyselyn vastaukset

Liite3. Kyselylomake oppilaitoksen päättäjille

1 JOHDANTO

Tässä opinnäytetyössä selvitetään, minkälaista täydennyskoulutusta Kanta-Hämeen sekä Hämeenlinnan seudun koulutuskuntayhtymän alueella toimivat tekstiili- ja vaateusalan ammattilaiset kokevat tarvitsevansa nyt ja tulevaisuudessa. Kanta-Hämeen maakuntaan kuuluu 3 kaupunkia ja 8 kuntaa. Näiden lisäksi tutkimuksen piiriin kuuluu Hämeenlinnan seudun koulutuskuntayhtymän kolme Pirkanmaan maakunnassa sijaitsevaa jäsenkuntaa. Alalla toimivien ammattilaisten vaihteleva koulutustausta luo erilaisia täydennyskoulutustarpeita tämän hetkisessä sekä tulevaisuuden työtehtävissä. Työssä pohdin Opetushallituksen tekemän tulevaisuuden skenaarioiden sekä työllisten määrän ennakkoinnin vaikutusta alan tulevaisuuteen. Lisäksi tuon esille Opetushallituksen vuoteen 2016 aikuiskoulutukselle asettamia tavoitteita ja pohdin niiden vaikutusta alan täydennyskoulutustarpeisiin. Empiirisessä tutkimuksessa selvitetään alalla toimivien ammattilaisten koulutustaustaa, tämän hetkisiä työtehtäviä sekä täydennyskoulutustarpeita. Työssä selvitetään, minkälaisia täydennyskoulutussisältöjä alalla toimivat ammattilaiset kokevat tärkeiksi sekä miten alan täydennyskoulutusta tulisi järjestää, että siihen olisi mahdollisimman helppo osallistua. Opinnäytetyö tehdään Hämeenlinnan seudun koulutuskuntayhtymän, Koulutuskeskus Tavastian aikuiskoulutuksen käyttöön.

Tavoitteena on saada alan ammattilaisilta ajankohtaista tietoa, jonka avulla voidaan kehittää Hämeenlinnan seudun koulutuskuntayhtymän tekstiili- ja vaateusalan aikuiskoulutusta niin, että se vastaa alueella toimivien ammattilaisten koulutustarpeisiin. Empiirinen tutkimus tehdään kvantitatiivisena survey- kyselytutkimuksena. Tutkimuskyselyssä esiintyvien avoimien kysymysten analysointiin käytetään kvalitatiivista tutkimusmenetelmää. Lisäksi tutkimuksessa tehdään kvalitatiivinen haastattelututkimus oppilaitoksen kolmelle päättävälle viranhaltijalle. Haastattelututkimuksella on tavoitteena selvittää viranhaltijoiden näkemyksiä tekstiili- ja vaateusalan tulevaisuudesta, täydennyskoulutuksesta ja koulutuksen järjestämiseen liittyvistä tekijöistä. Saatuja tutkimustuloksia käytetään tämän opinnäytetyön jälkeen Koulutuskeskus Tavastian tekstiili- ja vaateusalan aikuiskoulutuksen sekä alan koulutuspalvelutuotteiden kehittämiseen.

Seuraavassa luvussa tuon esille opinnäytetyön lähtökohtia ja tavoitteita sekä työn viitekehysten. Lisäksi käsittelen opinnäytetyön tutkimusongelmaa sekä tutkimuksen tekemiseen valittuja kvalitatiivista – ja kvantitatiivista -survey tutkimusmenetelmiä. Kol-

mannessa luvussa käsittelen Opetushallituksen tekemää ennakointia työllisten määräs-
tä eri toimialoilla sekä aikuiskoulutukselle asetettuja tulevaisuuden tavoitteita ja visioi-
ta. Lisäksi tuon esille Hämeenlinnan seudun koulutuskuntayhtymän aikuiskoulutukseen
liittyviä tunnuslukuja vuodelta 2011. Lisäksi kerron oppilaitoksen tekstiili- ja vaate-
tusalan aikuiskoulutuksen kehittymisestä sekä tarjolla olevista aikuisille suunnatuista
alan tutkintotavoitteisista koulutuksista. Tuon tässä kohtaa esille myös Kanta-Hämeen
sekä Hämeenlinnan seudun koulutuskuntayhtymän alueellisia tekijöitä.

Neljännessä luvussa käsittelen tutkimusprosessin käynnistämistä sekä toteuttamista
yksityiskohtaisesti ja esittelen tutkimuskysymykset sekä kyselyyn vastaamiseen liittyvät
tekijät. Viidennessä luvussa esitän tutkimustulokset graafisesti ja kirjallisesti sekä teen
analyysiä ja alustavia johtopäätöksiä tuloksista. Tässä luvussa käsittelen lisäksi kvalita-
tiivisen haastattelututkimuksen analyysin ja tulkinnan, jossa tuon esille oppilaitoksen
päättäjien näkökulmia tekstiili- ja vaatetusosalasta sekä alan täydennyskoulutuksen tule-
vaisuudesta. Tässä kohdassa tarkastelen myös tutkimuksen luotettavuutta. Viimeisessä
luvussa tuon esille tutkimustuloksista nousseet johtopäätökset ja teen päätelmiä teo-
riaosuudesta tulevista valtakunnallisista aikuiskoulutuksen tavoitteista suhteessa tutki-
mustuloksiin.

2 OPINNÄYTETYÖN LÄHTÖKOHDAT

Opinnäytetyön lähtökohtana on opinnäytetyöntekijän pitkä sekä laaja-alainen opiskelu-
sekä työkokemus tekstiili- ja vaatetusosalta. Opinnäytetyön tekijän lapsuudenkoti antoi
vahvan perustan käsillä tekemisen, kauneuden ja pukeutumisen sekä laadukkaasti
valmistetun tuotteen arvostamiseen. Vaatetusalan nousukautena 1980-luvulla hankittu
alan peruskoulutus ja teknikon tutkinto sekä vaatetusteollisuudessa vaiheompelijana ja
työnjohtajana sekä mallimestarina hankittu työkokemus ovat antaneet vahvan pohjan
tekstiili- ja vaatetusosalasta sekä teollisesta vaatteiden valmistuksesta. Omien lasten hoi-
don ohella 1990-luvulla tehty mittatilausompelutyöskentely on avannut alalla tar-
vittavien asiakaspalvelutaitojen merkityksen sekä valmiudet ymmärtää vaate kokonai-
suutena, jossa yhdistyvät materiaali, värit, kuviot ja vaatteiden muoto osana asiakkaan
persoonan viestintää.

Opettajakoulutus sekä opetuskokemukset, niin harrastelijoille kuin vaatetusalan ammatillisen perustutkinnon opiskelijoille herättivät mielenkiinnon alan aikuiskoulutuksen kehittämiseen ja toteuttamiseen 2000 luvun alkupuolella. Viimeiset seitsemän vuotta aikuiskoulutuksen parissa työskentely sekä tekstiili- ja vaatetusteollisuustyöpaikkojen vähenemisen myötä heräsi kiinnostus siihen, miten tekstiili- ja vaatetusalaan sitoutuneet ammattilaiset voisivat hyödyntää omaa osaamistaan tulevaisuuden työtehtävissä.

Tekstiili- ja vaatetusala nähdään pelkästään tuotteen yksittäisenä tai teollisena valmistamisena. Tekstiili- ja vaatetusala muodostuu kuitenkin useasta eri tekijästä, jossa lähtökohtana on aina kuluttaja joko yksilönä tai ryhmän jäsenenä. Kuluttajan valinnoissa sekä ostopäätöksissä nivoutuu yhteen muoti ja trendit, suunnittelu, materiaali, hankinnat, valmistaminen tai valmistuttaminen, sisäänostajien valinnat, logistiikka sekä markkinointi. Vaikka tekstiilien ja vaatteiden valmistus on Suomessa hyvin vähäistä, niin se ei tarkoita sitä, että alan osaamista ei enää tarvittaisi.

Hämeenlinnan seudun koulutuskuntayhtymän, Koulutuskeskus Tavastian alueella, kuten myös valtakunnallisesti tekstiili- ja vaatetusalan täydennyskoulutus on ollut aina hyvin vähäistä. Teollisten työpaikkojen vähetessä yhä useampi alan peruskoulutuksen saanut sijoittuu alan yksityisrittäjäksi tai vähittäiskaupan työtehtäviin, tekstiilien ja vaatteiden myyjäksi. Vähittäiskaupan alalla toimii myös paljon henkilöitä, joilla ei ole lainkaan myytävän tuotteen valmistukseen tai materiaalitietoon liittyvää koulutusta. Erityisesti vaateen myynnin työtehtävissä on tärkeä hallita hyvä asiakaspalvelu, vaateen muodon, materiaalien, värien ja istuvuuden merkitys asiakkaalle, kuten myös materiaalit ja niiden hoito-ohjeet. Täten voidaankin nähdä, että mm. vaateen myyntitehtävissä toimivan ammattilaisen erilaisen koulutustaustan saaneet henkilöt tarvitsevat asiakaspalvelutehtävissä niin kaupallisen kuin vaatetusalan osaamista.

Tutkimus on rajattu Kanta-Hämeen sekä Hämeenlinnan seudun koulutuskuntayhtymän alueelle. Kanta-Hämeen maakuntaan kuuluu kolme kaupunkia, Hämeenlinna, Forssa ja Riihimäki ja kahdeksan kuntaa, Hattula, Hausjärvi, Humppila, Janakkala, Jokioinen, Loppi, Tammela ja Ypäjä. Lisäksi tutkimusalueeseen kuuluu Hämeenlinnan seudun koulutuskuntayhtymän Pirkanmaan maakunnassa sijaitsevat kunnat, Akaa, Pälkäne ja Urjala.

Tutkimuksen kohderyhmän muodostavat alueen tekstiili- ja vaatetusosalalla toimivat ammattilaiset: tekstiili- ja vaatetusalan yrittäjät, mittatilaus-, korjaus- ja sisustusompeelijat, vaatetusteollisuuden ammattilaiset, miesten- ja naisten pukeutumisen vaatemyyjät sekä ketjumyymälöissä että yksityisissä vaatemyymälöissä ja tekstiili- ja vaatetusalan opettajat ammatillisessa oppilaitoksissa sekä työväen- ja kansalaisopistoissa. Lisäksi tutkimuksessa tehdään haastattelu kolmelle Hämeenlinnan seudun koulutuskuntayhtymän päättävälle viranhaltijalle, kuntayhtymäjohtajalle, rehtorille ja aikuiskoulutusjohtajalle.

Tutkimuksessa kerättävä tieto on rajattu tulevalle neljälle vuodelle. Rajauksen pohjana on Hämeenlinnan seudun koulutuskuntayhtymän, Koulutuskeskus Tavastiaan kolmi-vuotinen talous- ja toimintasuunnitelma sekä oman työn ohella tehtävän kehittämissessiin tarvittava aika (Taulukko 1). Ajallinen raja on tässä tutkimuksessa yhden vuoden pidempi, kuin oppilaitoksen talous- ja toimintasuunnitelma, eli neljä vuotta.

Taulukko 1. Tutkintotavoitteisen valmistavan koulutuksen tuotteistaminen koulutustuotteeksi kuluva aika

	Aika/kk
Pohjatyöskentely	6
Tuotteistaminen ja modulointi	6
Koulutustuotteen pilotointi	15
Kokemusten ja palautteiden analyysi	3
Loma-ajat	4
Markkinointi	2
Yhteensä	36

Pohjatyöskentelyn vaatima aika muodostuu kohderyhmän yhteystietojen hankkimisesta, tutkimuksen tekemisestä ja tutkimustulosten analysoinnista, mikä on arvioitu olevan kuusi kuukautta. Tutkimustuloksien perusteella voidaan selvittää ne tutkintotavoitteisen valmistavan koulutuksen sisällöt, jotka tulisi moduloida ja tuotteistaa koulutustuotteeksi, tähän tulee arviolta varata aikaa noin kuusi kuukautta. Koulutustuotteiden pilotointi vaatii yhden alan tutkintoon valmistavan koulutuksen ajan, eli vuosi ja kolme kuukautta. Pilotointina järjestettyjen täydennyskoulutusten ja niistä saatujen palautteiden sekä kokemusten analysointi ja siitä ilmenevät toimenpiteet koulutuspalvelutuotteen parantamiseksi vaatii aikaa noin kolme kuukautta. Lisäksi lakisääteisten loma-aikojen osuus

on neljä kuukautta. Tuotteiden markkinointiin on varattava kaksi kuukautta. Arvioin tutkintotavoitteisen valmistavan koulutuksen koulutussisältöjen koulutuspalvelutuotteeksi saattamisen kestävän arviolta yhteensä 36 kuukautta, eli kolme vuotta. Edellä esitetyn laskelman mukaan alan täydennyskoulutuksia voitaisiin markkinoida koulutuspalvelutuotteina kolmen vuoden kuluttua tämän työn aloittamisesta. Voidaan kuitenkin nähdä se, että koulutuspalvelutuote ei ole stabiili vaan sen tulee kehittyä tilanteiden mukaan.

2.1 Tavoitteet ja viitekehys

Työn tavoitteena on selvittää alueella toimivien ammattilaisten tarvitsemia koulutussisältöjä ja sitä, miten täydennyskoulutusta tulisi järjestää, jotta se palvelisi alueen ja alan koulutustarpeita sekä nopeasti muuttuvaa työelämää. Työssä tehtävän tutkimuksen sekä tutkimustulosten avulla on tavoitteena löytää Koulutuskeskus Tavastian tekstiili- ja vaatetusalan tutkintotavoitteisista aikuiskoulutuksista niitä koulutussisältöjä, joita voitaisiin tuotteistaa ja moduloida niin, että ne vastaisivat alueella toimivien vaateusalan ammattilaisten koulutus- ja kehittymistarpeita.

Vaatteiden teollinen valmistaminen on ollut 2000-luvulla Suomessa hyvin vähäistä. Aiemmin teollisuudessa työskennelleet tekstiili- ja vaatetusalan ammattilaiset ovat siirtyneet työskentelemään joko muille toimialoille, mittatilausompeluyrittäjiksi tai vaatekaupan alalle yrittäjiksi tai vaatemyyjiksi.

Tuula Tissari mainitsee pro -gradu työssään, Vaatetusala Suomessa 2017, että erilaiset palvelut ja kaupan ala työllistävät vaatetusalan työntekijöitä tulevaisuudessa. Kauppa työllistää myös kansainvälisessä kaupankäynnissä, jossa korostuvat kielitaito, vuorovaiikutustaidot ja muut ulkomaankaupan vaatimat ammatilliset taidot. Kun vaatteet valmistetaan standardimitoituksella, niin on selvää, että ne eivät jokaiselle vartalolle istu. Joten kaupan tulee tarjota korjausompelua joko itse tai ostopalveluna. Vaatemyyntin ja kaupan alalla toimivilta asiakaspalvelijoilta odotetaan monipuolista osaamista. Asiakkaat ovat hyvin valveutuneita ja haluavat hyvää palvelua sekä informaatiota ostopäätöstä tehtäessä, mm: vaatteen valmistuksen eettisyydestä ja ekologisuudesta, vaatteiden tai tekstiilien materiaaleista, niiden ominaisuuksista, käyttötarkoitukseen sopivuudesta ja hoidosta sekä kierrätysmahdollisuuksista. Yhä enenevässä määrin asiakkaat

haluavat palvelua myös vaatteiden koon valinnasta ja istuvuudesta sekä värien sopivuudesta, tilannepukeutumisesta ja vaatteiden muunneltavuudesta sekä asustamisesta. (Tuula Tissari, 2008, 5.)

Erilaiset kaupan palvelut, myynti ja asiakaspalvelu työllistävät yhä enemmän tekstiili- ja vaatetusalan ammattilaisia (Koulutuskeskus Tavastia, 2011). Hypoteettisesti kaupan alalla, vaatetusalan erilaisissa työtehtävissä työskentelevillä henkilöillä voi olla kaupallinen koulutus, tekstiili- ja vaatetusalan peruskoulutus tai muun alan koulutus. Alalla toimii paljon myös työntekijöitä, joilla ei ole ammatillista koulutusta lainkaan, vaan he ovat oppineet työtehtävät tekemisen ja kokemuksen myötä. Kaupan alalla toimivien ammattilaisten erilainen koulutustausta tulee näkyväksi asiakaspalvelutilanteissa mm. materiaalitietouden sekä vaatehuollon osaamisessa, sopivien värien valinnassa sekä niiden yhdistämisessä, tilannepukeutumisen ymmärtämisessä tai vaatteiden istuvuuden ymmärtämisessä, asiakaspalvelutaidoissa, tietoteknisessä ymmärtämisessä ja markkinointitaitoihin liittyvässä osaamisessa. Nämä tekijät luovat merkitystä tekstiili- ja vaatetusalan täydennyskoulutuksen tarpeellisuuteen.

Koulutuskeskus Tavastian tekstiili- ja vaatetusalan aikuiskoulutustarjonta on ollut viimeistä seitsemää vuotta edeltävänä aikana vähäistä. Vuonna 2005 aloitettu aikuiskoulutustarjonta on keskittynyt omaehtoiseen, opetushallituksen valtionosuusrahoituksella järjestettävään tutkintotavoitteeseen aikuiskoulutukseen. Vaatetusalan lisä- ja täydennyskoulutustarjonta on jäänyt vähäiseksi, osittain koulutustarpeen epätietoisuuden, alan epävarmuuden, opetushenkilöstön työkuormituksen, rahoitusmahdollisuuksien epätietoisuuden sekä vähäisen liiketalous- ja markkinointiosaamisen vuoksi.

Vaatetus- ja tekstiilialan työtehtävät ovat muuttuneet viimeisen 30 vuoden aikana. Opinnäytetyön tekijän oma kokemus tekstiili- ja vaatetusalan osaamistarpeiden muutoksista perustuu 1980-luvulla suoritettuun vaatetusalan ammatilliseen koulutukseen, jossa painottui vaatetusteollisuuden ja sarjatuotannon työtehtävissä tarvittavien tietojen ja taitojen oppiminen. Tekstiili- ja vaatetusalan opetussuunnitelmat ovat uusiutuneet kaksi kertaa viimeisen 12 vuoden sisällä, vuonna 2000 ja vuonna 2009. Koulutuskeskus Tavastian oppilaitoskohtainen opetussuunnitelma 2011, Tekstiili- ja vaatetusalan perustutkinnon arvoiksi on kirjattu: Tekstiili- ja vaatetusalaan kuuluu pukeutuminen kiireestä kantapähän, kuten tekstiilimateriaalien valmistus, niiden jalostaminen neu-

leiksi ja vaatteiksi, pähineiden, jalkineiden ja muiden asusteiden valmistus sekä niiden huolto, peseminen ja korjaus. Myös ihmisen ympäristön, kodin tai julkisten tilojen ommeltavien sisustuselementtien valmistus kuuluu ns. tevanake -aloihin. Ala on kokenut voimakkaan yleiseurooppalaisen rakennemuutoksen, jonka seurauksena erityisesti vaatetusalan suuret yritykset ovat siirtäneet tuotantoaan halvan työvoiman maihin. Suomeen on jäänyt suurelta osin mallien suunnittelu, kaavoittaminen sekä pienten malli- ja tilaussarjojen valmistaminen. (Koulutuskeskus Tavastia, 2010, 1.)

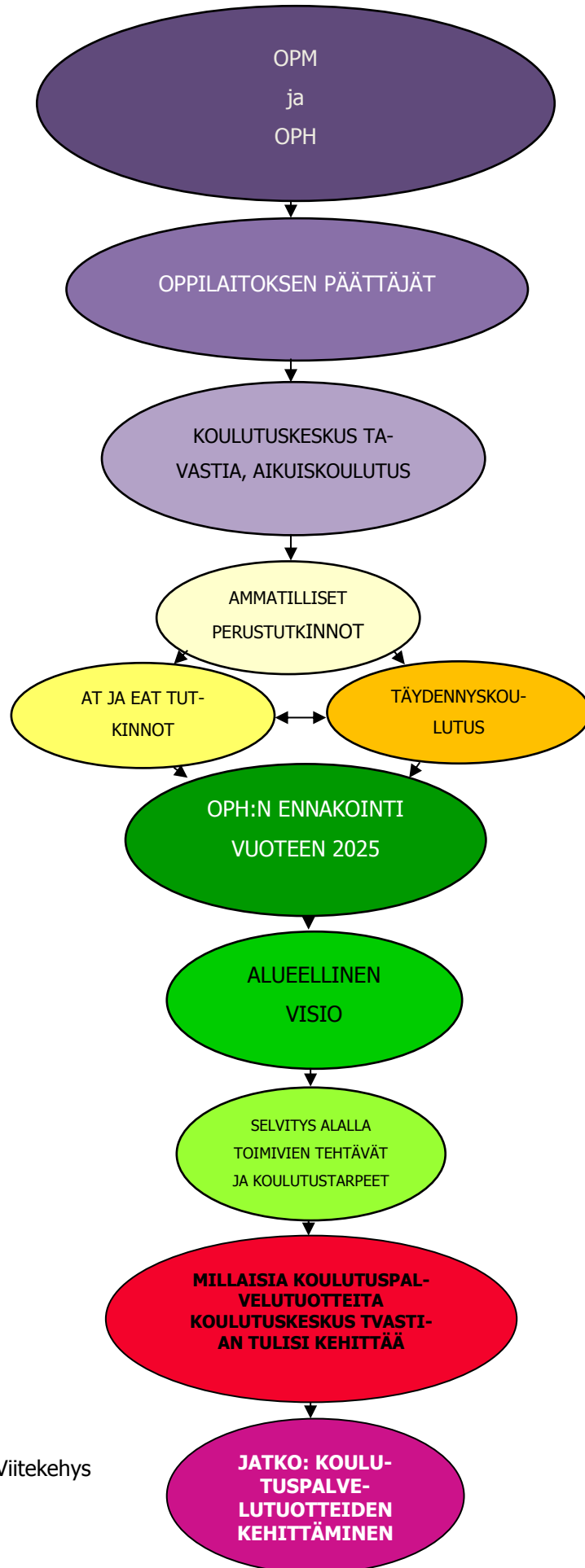
Vuonna 2009 uusitun tekstiili- ja vaatetusalan perustutkinnon opetussuunnitelman perusteiden mukaisen, Koulutuskeskus Tavastian oppilaitoskohtaisen opetussuunnitelman 2011 alkaen tavoitteena on, että tutkinnon suorittaja saavuttaa mm. seuraavanlaisia valmiuksia. (Koulutuskeskus Tavastia, 2010, 2):

- erikoistuneempi osaaminen ja työelämän edellyttämä ammattitaito yhdellä tutkinnon osa-alueella siten, että tutkinnon suorittanut voi sijoittua työelämään.
- suoriutuu alansa vaihtelevista tehtävistä myös muuttuvissa oloissa
- monipuolinen ammattitaito ja kehittää ammattitaitoaan läpi elämän.
- luotettava, laatu tietoinen, oma-aloitteinen sekä asiakaspalvelu- ja yhteistyöhenkinen
- näkee työnsä osana suurempia tehtäväkokonaisuuksia ja ottaa työssään huomioon lähialojen ammattilaisten tehtävät.
- omaa hyvät tietotekniset taidot
- yrittäjämäinen asenne sekä markkinoinnin perusteiden hallintaa
- taitoa toimia vuorovaikutuksessa myös ulkomaisten yhteistyöyritysten kanssa.

Edellisen perusteella voidaankin olettaa, että tämän päivän ammatillinen peruskoulutus antaa monipuolisemmat valmiudet selviytyä paremmin muuttuvassa työelämässä kuin 80-luvulla koulutuksen suorittanut. Tänä päivänä tekstiili- ja vaatetusalan perustutkinnon suorittaneet saavat koulutuksessa huomattavasti paremmat valmiudet elinikäiseen oppimiseen sekä tiedon hankkimiseen kuin esim. 30 vuotta sitten alan perustutkinnon suorittaneet. Joskin opetussuunnitelma muutokset, kuin myös lähiopetukseen käytettävät resurssit ovat vähentäneet ammatillisen substanssiosaamisen opettamiseen ja oppimisen ohjaamiseen käytettävää tuntimäärää opetuksessa. Nämä tekijät saavat aikaan sen, että eri vuosikymmeninä alan ammatillisen perustutkinnon suorittaneilla on oletettavasti myös erilaiset täydennyskoulutustarpeet.

Työelämässä toimii myös vaatetusalan ammattilaisia, joilla ammatillisen perustutkinnon suorittamisesta on kulunut useita vuosia tai heillä ei ole lainkaan alan koulutusta. Yleisesti voidaan todeta, että vaatetusalan lisä- ja täydennyskoulutusta on ollut kautta aikojen vähän tarjolla sekä Kanta-Hämeen alueella että valtakunnallisesti. Tällä perusteella voidaankin olettaa, että tekstiili- ja vaatetusalan lisä- ja täydennyskoulutuksen tarpeiden selvittäminen on aiheellista, jotta Hämeenlinnan seudun koulutuskuntayhtymän tekstiili- ja vaatetusalan aikuiskoulutus kykenisi tulevaisuudessa tarjoamaan alalla toimille ammattilaisille ajankohtaista täydennyskoulutusta. Koulutuksen tulisi palvella ammattilaista sekä työelämässä tapahtuvia muutoksia.

Viitekehyksen tavoitteena on avata tutkimusongelmaa ja siihen liittyviä tekijöitä. Seuraavalla sivulla olevan viitekehyksen avulla tuon esille aikuiskoulutuksena järjestettävän täydennyskoulutukseen liittyviä tekijöitä sekä niiden vaikutuksia ja valtasuhteita toisiinsa.

Kuvio 1. Viitekehys

Viitekehyksessä käytetyt värit sekä symbolien koot viestivät valtaa ja merkitystä tutkittavaan asiaan sekä niiden suhdetta muihin tekijöihin. Violetti väri kuvaa viitekehyksessä tekijöitä, jotka vaikuttavat aikuiskoulutuksen järjestämisedellytyksiin. Tämä rakentuu Opetusministeriön asettamista laista ja säädöksistä, mitkä vaikuttavat oppilaitokseen toimintaan sekä koulutusten tarjontaan. Oppilaitokset sekä niiden päättäjät toimivat lain, säädösten ja uudistusten käytännön toimeenpanijoina sekä vastaavat niiden toteutuksesta.

Keltainen väri kuvaa tämänhetkistä oppilaitoksen aikuiskoulutuksen toimintaa, näyttötutkintoperusteisten ammatillisten perustutkintojen sekä ammatti – ja erikoisammattitutkintojen sekä alalla tarjolla olleita lisä- ja täydennyskoulutuksia ja niiden suhdetta toisiinsa. Vihreä väri kuvaa valtakunnallisten ja alueellisten ennakointien ja visioiden antamia viestejä tulevaisuudessa tapahtuvista muutoksista työelämässä sekä koulutustarpeista. Tähän sisältyy myös opinnäytetyöhön liittyvästä tutkimuksesta saatava tieto alalla ja alueella tarvittavasta lisä- ja täydennyskoulutuksesta.

Punainen väri kuvaa hälytysmerkkejä, joihin Hämeenlinnan seudun koulutuskuntayhtymän, Koulutuskeskus Tavastian tekstiili- ja vaatetusalan aikuiskoulutuksen tulisi tarttua. Minkälaisia koulutussisältöjä tulisi tämän tutkimuksen jälkeen oppilaitoksessa järjestettävistä tekstiili- ja vaatetusalan valmistavista koulutuksista kehittää koulutuspalvelutuotteiksi, jotta ne palvelisivat alueella tarvittavia alan täydennyskoulutustarpeita.

2.2 Tutkimusongelma ja tutkimusmenetelmän valinta

Tutkimusongelmana on, minkälaista tekstiili- ja vaatetusalan täydennyskoulutusta Hämeenlinnan seudun koulutuskuntayhtymän, Koulutuskeskus Tavastian tulisi kehittää ja tuottaa tulevana neljänä vuotena, jotta se palvelisi alan ja alueen muuttuvaa työelämää.

Tutkimusmenetelminä käytetään kvantitatiivista ja kvalitatiivista tutkimusmenetelmää. Kvantitatiivinen survey -tutkimus sopii hyvin suuren kohderyhmän tutkimiseen, sillä mitä suurempaa joukkoa tutkitaan, sitä luotettavampi tulos voidaan tutkimuksen avulla saada aikaiseksi. Kvantitatiivista eli määrällistä tutkimusta voidaan nimittää myös tilastolliseksi tutkimukseksi. Sen avulla selvitetään lukumääriin ja prosenttiosuuksiin liit-

tyviä kysymyksiä sekä eri asioiden välisiä riippuvuuksia tai tutkittavassa ilmiössä tapahtuneita muutoksia. Se edellyttää riittävän suurta ja edustavaa otosta. Aineiston keruussa käytetään yleensä standardoituja tutkimuslomakkeita valmiine vastausvaihtoehtoineen. Asioita kuvataan numeeristen suureiden avulla ja tuloksia voidaan havainnollistaa taulukoin ja kuvioin. Yleensä saadaan kartoitettua olemassa oleva tilanne, mutta ei pystytä riittävästi selvittämään asioiden syitä. Kvantitatiivista tutkimusta arvostellaan usein pinnallisuudesta, koska tutkija ei siinä pääse riittävän syvälle tutkittavien maailmaan. Tällöin vaarana on, että tutkija tekee väärä tuloksia tuloksistaan. (Tarja Heikkilä, 2004, 16.)

Tutkimuksen kohderyhmä on laaja, joten kvantitatiivinen tutkimusmenetelmä sopii tähän tutkimukseen hyvin. Kohderyhmään kuuluu kaikki Kanta-Hämeen sekä Hämeenlinnan seudun koulutuskuntayhtymän alueella toimivat tekstiili- ja vaatetusalan työtehtävissä toimivat henkilöt, niin valmistuksen kuin myynninkin alalta. Tarvittavat tiedot kerätään itse tarkoin laaditun, sähköisesti lähetettävän Webropol -kyselylomakkeen avulla. Kvantitatiiviseen tutkimukseen voidaan tarvittavat tiedot hankkia erilaisista muiden keräämistä tilastoista, rekistereistä tai tietokannoista tai tiedot kerätään itse. Itse kerättävissä aineistoissa on tutkimusongelman perusteella päätettävä, mikä on kohderyhmä ja mikä tiedonkeruumenetelmä tilanteeseen parhaiten soveltuu. (Tarja Heikkilä, 2004, 18).

Survey-tutkimuksen tarkoituksena on kerätä valikoidulta, usein suurehkoltakin ihmisjoukolta tietoa halutusta aiheesta standardoidussa muodossa, tarkkaan suunnitellun kysely- tai haastattelulomakkeen avulla. Suunnitelmallista kysely- tai haastattelututkimusta nimitetään survey-tutkimukseksi. Se on tehokas ja taloudellinen tapa kerätä tietoa, kun tutkittavia on paljon. Nettikyselynä tehtävässä tutkimuksessa tulee varmistaa se, että kyselyyn vastaavat vain kohderyhmään kuuluvat henkilöt ja estetään otokseen kuulumattomien henkilöiden vastaaminen. (Tarja Heikkilä, 2004, 18-19).

Lisäksi tutkimuksessa selvitetään kvalitatiivisella haastattelukyselyllä Hämeenlinnan seudun koulutuskuntayhtymän, Koulutuskeskus Tavastian kolmen päättävän viranhaltijan mielipiteitä ja näkemyksiä aikuiskoulutuksen tulevaisuuden painopisteitä ja vaatetusalan lisä- ja täydennyskoulutuksen tarpeellisuudesta sekä resursseista. Tutkimuksessa haastatellaan Hämeenlinnan seudun koulutuskuntayhtymän kuntayhtymäjohta-

jaa, oppilaitoksen rehtoria ja aikuiskoulutusjohtajaa. Haastatteluille on tyypillistä vuorovaikutus, jossa molemmat osapuolet vaikuttavat toisiinsa. Suorien kysymysten lisäksi voidaan kysyä epäsuorasti esim. naapurien tai tuttavien mielipidettä. (Tarja Heikkilä, 2004, 17).

Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus auttaa ymmärtämään tutkimuskohdetta (esim yritys tai asiakas) ja selittämään sen käyttäytymisen ja päätösten syitä. Siinä rajoitetaan yleensä pieneen määrään tapauksia, mutta ne pyritään analysoimaan mahdollisimman tarkasti. Tutkittavat valitaan usein harkinnanvaraisesti eikä pyritäkään tilastollisiin yleistyksiin. Kvalitatiivinen tutkimus hyödyntää psykologian ja muiden käyttäytymistieteiden oppeja. Selvittämällä kohderyhmän arvot ja asenteet tai tarpeet ja odotukset saadaan tarpeellista tietoa esimerkiksi markkinoinnin ja tuotekehittelyn pohjaksi. Kvalitatiivinen tutkimus sopii hyvin myös toiminnan kehittämiseen, vaihtoehtojen etsimiseen ja sosiaalisten ongelmien tutkimiseen. (Tarja Heikkilä, 2004, 16).

Kvalitatiiviseen tutkimukseen liittyy aina tulkinta, jota tulee seurata ymmärtäminen, jotta tutkittavasta ilmiöstä muodostuisi tajuttava kokonaisuus. Tutkijan täytyy itse yhdistellä tulkitsemansa asiat uudeksi kokonaisuudeksi, merkitysyhteydeksi, joka muodostaa tutkimuskohteen mielen. Uusi "mieli" koostuu toisaalta tutkimuskohteesta autonomisena ilmiönä, toisaalta siihen tulee mukaan tutkijan ymmärrys asiasta. (Pirkko Anttila, 1996, 180.)

Nominaali- eli luokitteluasteikkoa käytetään luokittelemaan tutkimuksesta saatua aineistoa. Se ilmoittaa ainoastaan tapausten frekvenssin (lukumäärät) eli siitä voidaan todeta, kuinka monta tapausta kuuluu kuhunkin luokkaan. Usein jakaumat ilmoitetaan paitsi frekvenssinä, myös prosentteina. (Pirkko Anttila, 1996, 115).

Tässä tutkimuksessa tutkimustulokset kootaan nominaaliasteikkona taulukoksi, jossa tarkastellaan vastauksen prosentuaalista osuutta koko otokseen. Tulokset esitetään lisäksi graafisena pylväsjakaumakuviona.

3 AIKUISKOULUTUS

Ammatillisella aikuiskoulutuksella tarkoitetaan laissa ammattitaidon hankkimistavasta riippumattomia, näyttötutkintoina suoritettavia ammatillisia perustutkintoja, ammattitutkintoja ja erikoisammattitutkintoja samoin kuin niihin valmistavaa koulutusta sekä muuta kuin näyttötutkintoon valmistavaa ammatillista lisäkoulutusta. Ammatillista aikuiskoulutusta voidaan järjestää omaehtoisena koulutuksena, henkilöstökoulutuksena ja työvoimapoliittisena aikuiskoulutuksena. Lisäksi ammatilliseen aikuiskoulutukseen kuuluu ammatillisen aikuiskoulutuksen yhteydessä toteutettava työelämän kehittäminen ja palvelutoiminta. Jolla tarkoitetaan yrityksille ja julkisyhteisöille, erityisesti pienyrityksille, tarjottavia osaamisen kehittämispalveluja. (Laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta 1998/631.)

Lain tarkoituksena on ylläpitää ja kohottaa aikuisväestön ammatillista osaamista, antaa opiskelijoille valmiuksia itsenäisen ammatin harjoittamiseen, kehittää työelämää ja edistää työllisyyttä sekä tukea elinikäistä oppimista. Tutkinnoissa ja koulutuksessa tulee ottaa erityisesti huomioon työelämän tarpeet. Lain tarkoituksena on lisäksi edistää tutkintojen tai niiden osien suorittamista. (Laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta 1998/631.)

Organisointimuodoltaan sekä sääntely- ja rahoitusperusteiltään aikuiskoulutus jaetaan kolmeen perusmuotoon: omaehtoiseen koulutukseen, työvoimapoliittiseen koulutukseen ja henkilöstökoulutukseen sekä näiden lisäksi oppisopimuskoulutukseen. Omaehtoisessa aikuiskoulutuksen osallistumisen perustana on opiskelijan oma päätös. Opiskelumotiivit ja opiskelijan omat tavoitteet voivat olla hyvin erilaisia, toiset tavoittelevat ammatillista kehittymistä ja toiselle opiskelu voi olla harrastusluontoista. Omaehtoisesta aikuisopiskelun rahoituksesta ja sääntelystä päävastuussa on opetushallinto, koulutuksen järjestäjä sekä osin myös opiskelija. (Hämeen elinkeino-, liikenne- ja yrityskeskus, 2012, 24.)

Työvoimapoliittinen aikuiskoulutus on työ- ja elinkeinohallinnon rahoittamaa koulutusta, joka on opiskelijalle maksutonta. Työvoimakoulutus on suunniteltu ensi sijassa työttömille työnhakijoille ja työttömyyden uhkaamille 20 vuotta täyttäneille henkilöille. Koulutuksen sisältö vastaa yleensä muun ammatillisen aikuiskoulutuksen opetussisältöjä. Työvoimakoulutuksen tavoitteena on antaa koulutusta, joka parantaa työhönsi-

joittumisedellytyksiä. Työ- ja elinkeinohallinto ostaa työvoimakoulutuksen ammatillisilta aikuiskoulutuskeskuksilta, muilta ammatillisilta oppilaitoksilta, korkeakouluilta tai yksityisiltä koulutuksen järjestäjiltä. Koulutuksen hankkiminen tapahtuu kilpailuttaen koulutuksen järjestäjiä. (Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, 2012, 28.)

Henkilöstökoulutuksessa aloitteen koulutukseen hakeutumisesta tekee tavallisesti työnantaja yhdessä työntekijän kanssa. Koulutuksen kustannuksista vastaa pääasiassa työnantaja ja koulutuksen tavoitteet ovat usein ainakin osittain yritystaloudelliset tai tähtäävät muutoin organisaation toiminnan tehostamiseen ja kehittämiseen. Yritykset ja julkisyhteisöt ostavat koulutusta julkisesti valvotuilta koulutuksen järjestäjiltä sekä muilta koulutuksen järjestäjiltä ja konsulttiyrityksiltä. Koulutus on yleensä lyhytkoulutusta ja ei-tutkintotavoitteista, mutta sitä voidaan järjestää myös ammatilliseen tutkintoon valmistavana koulutuksena. (Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, 2012, 28.)

Oppisopimuskoulutuksella tarkoitetaan määräaikaisia ja kirjalliseen työsopimukseen perustuvia, työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä järjestettäviä opintoja, joita täydennetään tietopuolisilla opinnoilla. Oppisopimuksella voidaan suorittaa lähes kaikkia toisen asteen ammatillisia tutkintoja, joko ammatillisena perustutkintona tai aikuisien näyttötutkintona. Näyttötutkintoina voidaan suorittaa ammattitutkintoja sekä erikoisammattitutkintoja. Myös tutkintorakenteen ulkopuolista koulutusta voidaan suorittaa oppisopimuksella. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2011, 12.)

3.1 Aikuiskoulutuksen kansalliset tavoitteet ja tulevaisuuden visiot

Aikuisväestön koulutustaso on kasvanut viimeisten vuosikymmenien aikana huomattavasti, silti työikäisestä, 25–64-vuotiaasta väestöstä on edelleen noin 600 000 vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa. Näistä on nuoria, 25- 34-vuotiaita aikuisia 100 000, jotka ovat vailla toisen asteen tutkintoa. Valtiontalouden tasapainottaminen edellyttää säästöjen kohdentamista myös aikuiskoulutukseen. Tavoitteena on kuitenkin, että myös aikuisväestön osaaminen on vuoteen 2020 mennessä maailman kärkeä. Euroopan unionin kattavan työvoimatutkimuksen mukaan vuonna 2010 suomalaisista 25–64-vuotiaista 23 prosenttia osallistui koulutukseen kyselyä edeltäneen neljän viikon aikana. Osallistumisaste on kuitenkin viiden viimeisen vuoden aikana pysynyt samana ja välillä

jopa laskenut. Työelämässä yhä lisääntyvät siirtymät ja suomalaisten nostaminen maailman osaavimmaksi kansaksi edellyttävät, että aikuisten koulutusmahdollisuudet turvataan. Aikuiskoulutuksella ja aikuisten oppimisella on tärkeä rooli myös yhteiskunnallisen osallistumisen ja yksilön hyvinvoinnin edistäjänä. (Opetus ja kulttuuriministeriö, 2011, 35.)

Runsaasti uutta tietoa aikuisten osallistumisesta, oppimisesta sekä aikuisten taidoista ja niiden käytöstä saadaan vuonna 2013, kun kahden mittavan tutkimuksen tulokset tulevat julki ja käytettäväksi. Tilastokeskus toteuttaa vuonna 2012 laajan aikuiskoulutus-tutkimuksen jo kuudetta kertaa. Syksyn 2011 ja kevään 2012 aikana toteutetaan tiedonkeruu OECD:n organisoimaan kansainväliseen aikuistutkimukseen (PIAAC, Programme for the International Assessment of Adult Competencies). Tutkimuksessa karroitetaan keskeisiä aikuisten tietoyhteiskunnassa tarvitsemia taitoja: lukutaitoa, numeerisia taitoja sekä ongelmanratkaisutaitoja tietoteknisessä ympäristössä. Tutkimukseen sisältyvällä laajalla kyselyllä saadaan uutta tietoa myös suomalaisten koulutuksesta, toiminnasta kansalaisena ja työntekijänä sekä näiden tekijöiden ja taitojen yhteyksistä taloudelliseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin. Tulosten julkistamisen jälkeen on käytössä laaja kehittämissä hyödynnettävä tietoaaineisto. (Opetus ja kulttuuriministeriö, 2011,35)

Opetus- ja kulttuuriministeriön aikuiskoulutukselle asettamia tavoitteita vuoteen 2016. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2011, 35 -36.):

1. Tavoitteeksi asetetaan, että vuonna 2016 25–64-vuotiaista 27 prosenttia on osallistunut aikuiskoulutukseen tiedusteluhetkeä edeltäneen neljän viikon aikana ja 18–64 vuotiaista vähintään 60 prosenttia edeltäneen 12 kuukauden aikana ja 80 prosenttia kahden vuoden aikana. Tavoitteena on, että mikään osa aikuisväestöstä ei jää pysyvästi aikuiskoulutuksen ulkopuolelle.
2. Aikuiskoulutukseen osallistumisen kynnystä alennetaan poistamalla näyttötutkintotavoitteisessa koulutuksessa tutkintomaksut vailla ammatillista tutkintoa olevilta aikuisilta. Lisäksi kehitetään hakevan toiminnan malleja yhteistyössä työelämän kanssa.
3. Aikuiskoulutuksen tarjontaa vähennetään vuodesta 2013 lukien. Ruotsinkielisen aikuiskoulutuksen asema kokonaisuudessa säilyy. Selkeytetään ammatillisen ai-

kuiskoulutuksen työnjako opetus- ja kulttuuriministeriön sekä työ- ja elinkeino-
ministeriön kesken

4. Aikuiskoulutustutkimuksen ja kansainvälisen aikuistutkimuksen tulosten pohjalta käynnistetään toimenpiteet hallituksen asettamien osaamistavoitteiden saavuttamiseksi.

Tällä hetkellä aikuiskoulutus on tarjontapainotteista, eikä koulutusorganisaatioiden tarjontaa välttämättä aina vastaa yksilöiden tarpeisiin. Aikuiskoulutustarpeeseen vaikuttaa yksilön koko aiempi koulutus-, työ- ja elämänura, minkä takia yksilöiden tarpeet eroavat huomattavasti toisistaan. Haasteena on kehittää järjestelmää kysyntäpainotteiseksi, jossa kansalaisten koulutuskysyntä voisivat aiempaa kohdennetummin vaikuttaa koulutuksen sisältöihin ja tavoitteisiin. Kysyntä-painotteinen aikuiskoulutusjärjestelmä vaatii koulutukseen suunnattujen julkisten resurssien kanavoimista kansalaisten kautta sekä koulutustarjonnan näkyvyyden ja vertailtavuuden parantamista. Aikuiskoulutuksen tulisi tavoittaa myös ne, jotka jäävät nykyisin aikuiskoulutuksen ulkopuolelle. Tukemalla yksilöiden kysyntää voidaan kannustaa aliedustettuja ryhmiä hankkimaan niille parhaiten sopivaa koulutusta ja oppilaitoksia kouluttamaan vailla tutkintoa olevia aikuisia. Aikuiskoulutustilinsä avulla jokaisella kansalaisella on mahdollisuus hankkia itselleen omia yksilöllisiä tarpeitaan vastaavaa aikuiskoulutusta. Aikuiskoulutustilijärjestelmä soveltuu ensisijaisesti lyhytkestoiseen osallistumiseen osa-aikaiseen opiskeluun ja täydentää siten aikuisten tutkintoon johtavaa ja muuta pitkäkestoisempaa aikuiskoulutusta. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2011, 36)

Perusskenaariossa Suomen talouden rakenteellinen kehitys näyttäisi Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen ennusteiden mukaan jatkuvan tulevaisuudessa lähihistorian mukaisena sekä tuotantorakenteen että kokonaiskysynnän ja -tarjonnan rakenteiden osalta. Kotimainen kysyntä kasvaa kuitenkin suhteellisesti nopeammin kuin vientikysyntä, mikä on selkeä muutos aikaisempaan kehitykseen verrattuna. Tuotantorakenteessa palvelualojen osuus bruttokansantuotteesta ja työvoimasta kasvaa kun taas alkutuotannon ja jalostuksen osuudet pienenevät. Erityisen selvästi tuotantorakenteen muutos näkyy työvoiman kysynnässä, ja työllisten määrä palvelualoilla tulee kasvamaan tulevaisuudessa nopeasti. Teollisuuden toimialoilla työllisten määrää vähentää ennen kaikkea mahdollisuus korvata työvoimaa lisäämällä pääomapanoksia sekä palvelualoja nopeampi tuottavuuskehitys. Vuonna 2025 työllisten määrän ennakoidaan olevan noin 2

350 000, mikä on 20 000 vähemmän kuin taantumaa edeltäneenä vuonna 2007. (Hanhijoki, Katajisto, Kimari ja Savioja, 2011, 34 - 35.)

Taulukko 2. Toimialat, joilla työllisyyden ennakoidaan kasvavan ja vähenevän 2008 -2025. (Hanhijoki, Katajisto, Kimari ja Savioja, Koulutus ja työvoiman kysyntä 2025, 2011, 34 -35).

Toimialat, joilla työllisyyden ennakoidaan kasvavan eniten kaudella 2008-2025		
Toimiala	Perusskenaario	Tavoiteskenaario
Terveydenhuoltopalvelut	67100	38 400
Sosiaalipalvelut	63100	29 700
Vähittäiskauppa	15900	23 000
Koulutus ja tutkimus		22 500
Liike-elämän tekniset palvelut		11 600
Toimialat, joilla työllisyyden ennakoidaan vähenevän eniten kaudella 2008-2025		
Metsätalous- ja teollisuus	30 300	
Elektroniikka- ja sähkölaitteiden valmistus	22 500	
Liike-elämän kaupallis-hallinnolliset palvelut	19 200	
Metallien ja metallituotteiden valmistus	14 000	13 400
Koneiden, laitteiden sekä kulkuneuvojen valmistus		
Muu teollisuus, mm. tekstiilien, vaatteiden ja nahkatuotteiden valmistus	14 500	12 300
Julkinen hallinto ja pakollinen sosiaalivakuutustoiminta		11 600

Ennusteen mukaan, muun teollisuuden alan, johon kuuluu myös mm. tekstiili- vaatetus- ja nahka-ala, työllisten määrän ennakoidaan vähenevän 2200 työllistä vuoteen 2025 mennessä. Ennusteessa alan työlliset on rajattu tuotteiden valmistuksen työtehtäviin. Tekstiili- ja vaatetusalan koulutuksen saaneita työllisiä toimii runsaasti myös muilla toimialoilla, kuten esimerkiksi vähittäiskaupan toimialalla. Hypoteettisesti tekstiili- vaatetus- ja nahka-alan työllisten osalta tapahtuu vuoteen 2025 myös luonnollista vähenemistä, mm. eläkkeelle jäämistä, kuten myös alan sopimattomuuden vuoksi kouluttautumista kokonaan eri toimialalle. Tekstiili- ja vaatetusalan sekä nahka-alan työllisten vähenemisen voidaankin nähdä paikkaavan vähittäiskaupan alalla tapahtuvaa työllisten määrän lisääntymistä vuoteen 2025 mennessä. Tässä voidaankin nähdä mahdollisuus toteuttaa Opetus- ja kulttuuriministeriön aikuiskoulutukselle asettamien tavoitteita: siten, että mikään osa aikuisväestöstä ei jää pysyvästi aikuiskoulutuksen ulkopuolelle ja että kehitetään hakevan toiminnan malleja yhteistyössä työelämän kanssa. Vaatetusalan koulutuksen kehittäminen koskettaa yhtä paljon vaatteiden valmistuksessa kuin

vaatemyynnissä toimivia ammattilaisia ja tämä tulisi huomioida myös tekstiili- ja vaatetusalan lisä- ja täydennyskoulutusta suunniteltaessa.

Taulukkoon 3 on kerätty ammattialat, joihin voidaan olettaa sisältyvän tekstiili- ja vaatetusalan sekä nahka-alan koulutuksen saaneita työllisiä. Taulukossa näkyy alan työlliset ammattiryhmittäin vuosina 2000 ja 2007 sekä ennakoitu vuotuinen muutos vuosina 2008–2025. Ryhmään Kauppiat ja Myyjät kuuluu ensisijaisesti muun ammattialan työllisiä, joista vaatetusalan työllisten määrä on vaikeasti arvioitavissa, joten luvuista ei näy todellista vaatetusalan kaupallisen alan työllisten muutosta.

Taulukko 3. Ennuste tutkimuksen kohderyhmän työllisten tarvekehityksestä vuoteen 2025. (Hanhijoki, Katajisto, Kimari ja Savioja, 2011, 34 -68.)

Ammattiala	Työlliset 2000-2007			Ennakoitu vuotuinen muutos 2008-2025			
	2000	2007	Vuotuinen keskim. muutos	Peruskehitys		Tavoitekehitys	
	määrä	määrä	%	määrä	%	määrä	%
Tekstiili-, vaatetus ja nahkatyöntekijät	20 280	16 100	-1,1	-398	-2,3	-182	-1
Kauppiat ja myyjät	189 080	206 720	1,3	392	0,2	77	0
Kauneudenhoitotyöntekijät	14 160	16 600	2,5	11	0,1	-106	-0,3
Käsi- ja taideteollisuuden työntekijät	1 930	1 280	-4,8	-9	-0,8	28	1,9

Taulukosta 3 voidaan havaita, että tekstiili- ja vaatetusalan työllisten ennakoitaan vähenevän vuoteen 2025 ja vastaavasti kauppiaiden sekä myyjien työllisten määrän kasvavan. Eri toimialoilla ennakoidut työllisten määrän vähenemiset ja lisääntymiset voidaan ajatella vaikuttavan suoraan ammatillisen peruskoulutuksen tarjontaan. Tärkeää olisikin, että muutokset näkyisivät vastaavasti aikuiskoulutustarjonnassa, jolloin lisä- ja täydennyskoulutuksella voitaisiin tukea aikuista työllistä kehittämään osaamistaan niin, että se palvelee alalla tapahtuvia työelämän muutoksia. Tärkeää tässä siirtymävaiheessa on, että alan ammattilainen pystyy hyödyntämään esim. aikaisempaa ammatillista tekstiili- ja vaatetusalan osaamistaan.

3.2 Hämeenlinnan seudun koulutuskuntayhtymä ja Kanta-Häme

Koulutuskeskus Tavastia on Hämeenlinnan seudun koulutuskuntayhtymän ylläpitämä toisen asteen ammatillinen oppilaitos; jäsenkuntia ovat Akaa, Hattula, Hämeenlinna, Janakkala, Pälkäne ja Urjala. Jäsenkunnista Kanta-Hämeen maakuntaan kuuluu Hattula, Hämeenlinna sekä Janakkala ja Pirkanmaan maakuntaan Akaa, Pälkäne ja Urjala.

Taulukossa 4 näkyy Hämeenlinnan seudun koulutuskuntayhtymä, Koulutuskeskus Tavastian nuorisoasteen ja aikuiskoulutuksen henkilöstön sekä opiskelijoiden määrät sekä muita tunnuslukuja vuoden 2011 toiminnasta.

Taulukko 4. Koulutuskeskus Tavastia henkilöstön ja opiskelijoiden määrät ja muut tunnusluvut. (Koulutuskeskus Tavastia, Toimintakertomus ja tilinpäätös vuodelta 2011, 2012, 11-20, Ruhala Arto, 2012 ja Immonen Tuula 2012.)

Hämeenlinnan seudun koulutuskuntayhtymä, Koulutuskeskus Tavastia		Josta aikuiskoulutuksen osuus
Opetus- ja projektihenkilöstöä	243	15 täysipäiväisesti
Kuntayhtymäpalvelut henkilöstöä	115	6
Johtavia viranhaltijoita	6	1
Opiskelijoita, yksikkörahoitteinen	2264	Lisäksi 430 *
Kahden tutkinnon suorittajia	143	-
Tutkinto-oikeudet /Järjestämissopimus		60
Liikevaihto	30,4 Milj €	Lisäksi 4,14 Milj €

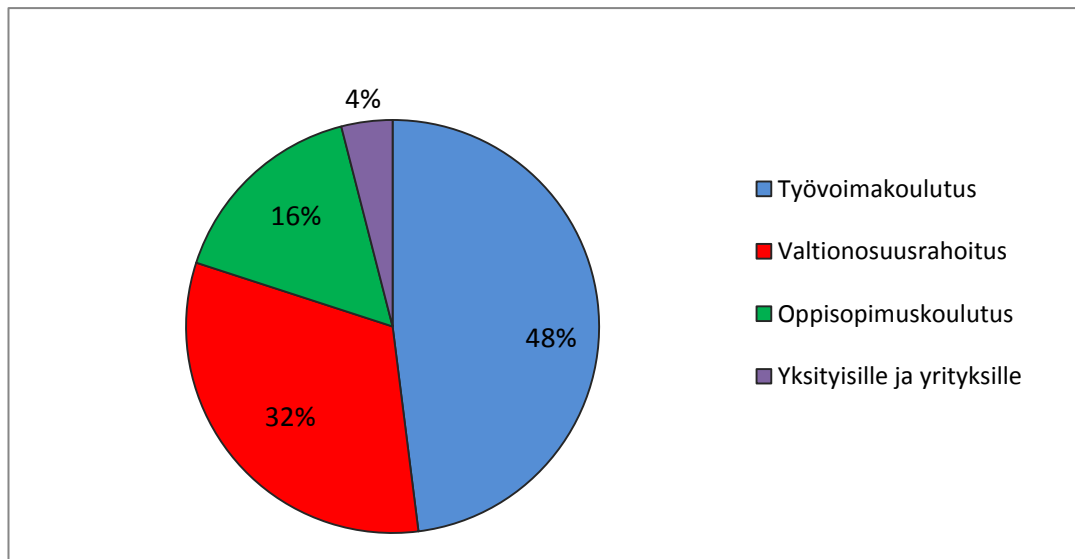
* Aikuisopiskelijoiden rahoitusmuodot: valtio-osuusrahoitus, työvoimapolitiittinen ja henkilöstökoulutus.

Oppilaitoksen opetushenkilöstöstä 15 henkilöä tekee täysipäiväisesti aikuiskoulutuksen opetukseen liittyvää suunnittelu- ja opetustyötä. Koko opetushenkilöstöstä, 17 opettaja opettaa sekä nuorisoasteen ammatillisia perustutkintoryhmiä että aikuiskoulutusryhmiä. (Koulutuskeskus Tavastia, 2012.)

Hämeenlinnan seudun koulutuskuntayhtymä, Koulutuskeskus Tavastia järjestää laajalaisesti nuorille perustutkintoihin valmentavaa koulutusta kuudelta eri koulutusosalta. Koulutusta järjestetään kahdestakymmenestäkahdesta eri koulutusohjelmasta. Oppilaitoksessa on mahdollisuus suorittaa yhteensä 43:a eri ammatillista perustutkintoa. Lisäksi Koulutuskeskus Tavastian aikuiskoulutuksella on näyttötutkinnon järjestämis-

pimus yhteensä 60:n eri perustutkinnon, ammattitutkinnon ja erikoisammattitutkinnon järjestämiseen. Näyttötutkintoihin valmistavaa koulutusta järjestetään vuosittain noin 12 ammatillisesta perustutkinnosta, 22 ammattitutkinnosta ja 9 erikoisammattitutkinnosta. Vuonna 2011 oppilaitoksessa suoritti näyttötutkintona joko ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon yhteensä 253 opiskelijaa ja tutkinnon osan suoritti 87 opiskelijaa. (Koulutuskeskus Tavastia, 2012)

Hämeenlinnan seudun koulutuskuntayhtymä, Koulutuskeskus Tavastiassa vuonna 2011 järjestettävästä aikuiskoulutuksesta oli 48 % työvoimapolitiittista koulutusta. Työvoimapolitiittinen koulutus on ollut joko tutkintotavoitteista tai työelämään valmentavaa koulutusta. Oppilaitoksessa järjestettävän omaehtoisen /valtionosuusrahoitteisen koulutuksen osuus oli 32 %, oppisopimuskoulutuksen osuus koko koulutustarjonnasta oli 16 % ja yrityksille sekä yksityisille järjestettävän koulutuksen osuus oli vain 4 % koko budjetista.

Kuvio 2. Koulutuskeskus Tavastiassa 2011järjestettävän aikuiskoulutuksen jakautuminen eri rahoitusmuotoihin. (Koulutuskeskus Tavastia, Markkinointi ja viestintä, 2012)

Vuonna 2010 voimaan tullut uudistus on antanut työttömälle työnhakijaksi ilmoittautuneelle mahdollisuuden omaehtoiseen opiskeluun työttömyysetuudella tuettuna. Tämä mahdollisuus on lisännyt kiinnostusta aikuisopiskeluun. Oman alueen työ- ja elinkeinotoimisto tekee jokaisesta hakijasta oman päätöksen, mikä on aina harkinnanvarainen (Työ ja elinkeinotoimisto, 2012). Uudistuksen voimaantulon jälkeen on myös Koulutus-

keskus Tavastian järjestämiin tekstiili- ja vaatetusalan tutkintoon valmistaviin aikuiskoulutuksiin osallistunut vuosittain muutama opiskelija työttömyysetuudella tuettuna.

Vaatetusalan aikuiskoulutus on ollut Koulutuskeskus Tavastiassa vähäistä vuoden 2005 edeltävinä vuosina. Aikuisille suunnattua, näyttötutkintona suoritettavaa vaatetusalan perustutkintoon valmistavaa koulutusta sekä näyttötutkintoja oli järjestetty oppilaitoksessa viimeksi vuosina 1997 - 1999. Vuosi 2005 oli käännekohta Koulutuskeskus Tavastian vaatetusalan aikuiskoulutuksen kehittämisessä, jolloin vaatetusalan ammattitutkinnon ja erikoisammattitutkinnon perusteet uusiutuivat. Vaatetusalan erikoisammattitutkinnon perusteisiin tuli uusi suuntautumisen mukainen tutkinnon osa, pukeutumisneuvoja. Tämä sai oppilaitoksen kiinnostumaan vaatetusalan aikuiskoulutuksen käynnistämistä. Oppilaitoksessa oli järjestetty kahtena aikaisempana vuonna pukeutumisneuvonnan lyhytkoulutusta vaatetusalan pk-yrityksille projektirahoituksella. Lyhytkoulutuksista saaduista palautteista tuli selkeästi esille koulutuksiin osallistuneiden kiinnostus, niin pukeutumisneuvonnan kuin muuhunkin vaatetusalan lisäkoulutukseen, jos vain koulutuksia olisi tarjolla.

Koulutuskeskus Tavastiassa aloitettiin vaatetusalan erikoisammattitutkinnon valmistava koulutus syyskuussa 2005. Vaatetusalan erikoisammattitutkinto muodostuu kolmesta tutkinnon osasta: vaatetusalan yhteinen ammattitaito, suuntautumisen mukainen tutkinnon osa ja valinnainen tutkinnon osa (Opetushallitus, 2005, 6). Koulutuskeskus Tavastia alkoi vuonna 2005 järjestää vaatetusalan erikoisammattitutkinnon valmistavaa koulutusta kahdesta tutkinnon osasta: vaatetusalan yhteinen ammattitaito ja suuntautumisen mukainen tutkinnon osa, pukeutumisneuvoja. Valinnaisista tutkinnon osista ei järjestetty valmistavaa koulutusta. Ensimmäisen valmistavan koulutuksen pituudeksi oli määritelty kahdeksan kuukautta, jonka aikana opiskelija suoritti myös tutkintotilaisuudet. Koulutusaika todettiin opiskelijapalautteiden perusteella liian lyhyeksi valmistavan koulutuksen sekä tutkinnon osien suorittamiseen. Syksyllä 2006 alkaneen koulutuksen koulutusaika ja tutkintotilaisuuksien suorittaminen pidennettiin 1,2 vuotta kestäväksi.

Kun vaatetusalan erikoisammattitutkinnon valmistavaa koulutusta oli järjestetty kolme vuotta Koulutuskeskus Tavastiassa, niin heräsi kiinnostus muutenkin kehittää oppilaitoksen tekstiili- ja vaatetusalan aikuiskoulutusta. Kulttuurialan uudet ammattitutkinnon perusteet tulivat voimaan 1.1.2008, joten Koulutuskeskus Tavastia aloitti sisustusalan

ammattitutkintoon valmistavan koulutuksen syksyllä 2008. Sisustusalan ammattitutkinnon valmistavaa koulutusta järjestetään Koulutuskeskus Tavastiassa kaikista sisustusalan ammattitutkinnon osista: sisustusalan yhteinen ammattitaito, osaamisalan mukainen tutkinnon osa ja valinnainen tutkinnon osa. Sisustusalan ammattitutkinnossa on valittavissa yksi tekstiilialan osaamisala, sisustus- ja huonekalutekstiilit. Muut valittavat osaamisalat ovat sisäpintakäsittelyt ja sisustusrakentaminen. Lisäksi tekstiili- ja vaatetusalan perustutkinto opetussuunnitelma uudistuksen (31.3.2009) myötä oppilaitoksessa aloitettiin näyttötutkintona suoritettava tekstiili- ja vaatetusalan perustutkinto, sisustusompelun valmistava koulutus syksyllä 2009. Koulutuskeskus Tavastian, tekstiili- ja vaatetusalan aikuiskoulutuksen järjestämiä tutkintoon valmistavia koulutuksia on kehitetty koko ajan saatujen opiskelijapalautteiden sekä työelämä yhteistyössä esille tulleiden palautteiden perusteella.

Vaatetusalan erikoisammattitutkinnon valmistavasta koulutuksesta tuotteistettiin ja moduloitiin kaksi lyhytkoulutusta Koulutuskeskus Tavastiassa keväällä 2012. Tuotteistamisen tavoitteena oli tarjota tutkinnon perusteiden mukaista, laadukasta lyhytkoulutusta alalla toimiville ammattilaisille, ilman tutkinnon suorittamisen tavoitetta. Tuotteistetut lyhytkoulutukset järjestettiin siten, että lyhytkoulutukseen työelämästä ilmoittautuneet henkilöt opiskelivat samassa ryhmässä, kuin vaatetusalan erikoisammattitutkintoa suorittavat opiskelijat. Täten lyhytkoulutuksiin osallistuvalla opiskelijalla on mahdollisuus hakea mm. osaamisen tunnistamista tai tunnustamista, mikäli lyhytkoulutukseen osallistunut haluaa suorittaa myöhemmin näyttötutkintona vaatetusalan erikoisammattitutkinnon tai tutkinnon osan.

Hämeenlinnan seudun koulutuskuntayhtymän tekstiili- ja vaatetusalan aikuiskoulutusta on kehitetty viimeisen seitsemän vuoden ajan aktiivisesti ja halutaan kehittää myös tulevaisuudessa. Tarjolla oleviin alan näyttötutkintojen valmistaviin koulutuksiin on osallistunut opiskelijoita myös Kanta-Hämeen ja Hämeenlinnan seudun koulutuskuntayhtymän alueen ulkopuolelta, mm. Helsingin, Lahden, Jyväskylän, Tampereen seudulta. Alueellisesti Kanta-Hämeen maakunta sijaitsee hyvien liikenneyhteyksien ja lyhyiden etäisyyksien päässä Etelä-Suomen suurimmista kaupungeista ja kauppakeskuksesta. Hyvien kulkuyhteyksien, noin 100 km päässä Hämeenlinnasta sijaitsevat mm. Suur-Helsinki, Lahti, Tampere ja Turku noin 145 km (Eniro, 2012). Voidaan siis päätellä, että koulutuksiin hakeutuvat ja osallistuvat henkilöt ovat valmiita kulkemaan koh-

tuullisia etäisyyksiä saadakseen haluamaansa koulutusta. Hyvien kulkuyhteyksien ja etäisyyksien vuoksi myös Kanta-Hämeen, sekä Hämeenlinnan seudun koulutuskuntayhtymän ostovoima liikkuu melko laajalla alueella. Mikä taas vaikuttaa työelämässä määrällisesti alueella tekstiili- ja vaatetusalan tuotteiden ja palveluiden kysyntään ja tarjontaan.

Hypoteettisesti Kanta-Hämeen alueella asuvien ihmisten kulutuskäyttäytymisen alueuskollisuus on melko hyvä keski-ikäisten ja iäkkäiden kuluttajien parissa. Nuoret ja nuoret aikuiset sekä perheet, joissa lapset asuvat vielä kotona, alueuskollisuus on vähäisempää. Päivittäistavarat hankitaan lähialueelta, mutta esimerkiksi vaatteet hankitaan helposti isommista kauppakeskuksista.

Taulukossa 5 on näkyvissä Hämeenlinnan elinkeino- liikenne ja ympäristökeskuksen sivuilta ja yrityshaku.fi sivuilta, Kanta-Hämeen ja Hämeenlinnan seudun koulutuskuntayhtymän alueelta kerättyjen yritystietojen perusteella ryhmitellyt, eri vaatetusalan toimialoilla toimivien yritysten lukumäärät. Myymäläketjumyymälöihin kuuluu: Dressman, H&M, KappAhl, Lindex, Seppälä, Sokos, Prisma ja City-Market. Toimiala jaossa yksityisiin pk -vaatemyymälöihin kuuluu pienet vaatemyymälät ja butik -myymälät sekä yksityiset ketjumyymälät. Alueella toimivista ammatillisissa oppilaitoksista on valittu ne oppilaitokset, joissa järjestetään toisen asteen tutkintoon valmentavaa tekstiili- ja vaatetusalan ammatillista koulutusta.

Taulukko 5. Kanta-Hämeen ja Hämeenlinnan seudun koulutuskuntayhtymän alueella toimivat tekstiili- ja vaatetusalan eri toimialat sekä yritysten lukumäärä.

Toimiala	Määrä /kpl
Myymäläketju myymälää	27
Yksityinen pk -vaatemyymälä	62
Mittatilaus-, korjaus- ja sisustusompelija	50
Kangaskauppa	8
Ammatillista oppilaitosta	2
Kansalais- ja työväenopistoa	5

Kanta-Hämeen ja Hämeenlinnan seudun koulutuskuntayhtymän alueen tekstiili- ja vaatetusalan yrittäjät painottuvat pieniin vaatemyymälöihin ja pieniin ompelimoihin. Näi-

den yritysten työllistävä määrä on arviolta lähes samansuuruinen kuin myymäläketjujen työllistävä vaikutus alueella. Myymäläketjujen työllistävää vaikutusta lisää se, että niissä työskentelee paljon osa-aikaisia työntekijöitä.

Kanta-Hämeen ja Hämeenlinnan seudun koulutuskuntayhtymän alueen ostovolyymi sekä ostovoima ovat jakaantuneet laajalle alueelle Kanta-Hämeen ja Hämeenlinnan seudun koulutuskuntayhtymän alueella sisäisesti sekä alueen ulkopuolella sijaitseviin kauppakeskuksiin. Taulukon 6 tiedot perustuvat Tilastokeskuksen julkaisemiin uuden toimialaluokituksen TOL2008 mukaisiin aluetilinpidon tuotanto- ja työllisyystietoihin vuodelta 2009 sekä wikipedia -sivuilta, kunnat, saatuihin tietoihin. Pinta-ala tiedot ovat 1.1.2012 ja väkilukutiedot 31.1.2012 kirjattuja tietoja.

Taulukko 6. Kanta-Häme, Pirkanmaalla sijaitsevat Koulutuskeskus Tavastian jäsenkunnat, Uusimaa ja Kainuun pinta-ala, väkiluku ja bruttokansantuote vuonna 2009. (Tilastokeskus, 2011. sekä Wikipedia, 2012, a, b, c, d, e, f.)

	Kanta-Häme	Akaa	Pälkäne	Urjala	Uusimaa	Kainuu
Pinta-ala, km ²	5 707,6	314,4	739	505,4	9 567,7	24 451,8
Väkiluku, asukasta	175 253	17182	6895	5190	1 550 362	81 321
Asukasta/ km ²	30,7	54,6	9,3	10,2	162	3,3
Bruttoaluetuote, €/asukas	26 500	30 000	30 000	30 000	45 000	22 000

Taulukossa 6 voidaan havaita Kanta-Hämeen sekä Hämeenlinnan seudun koulutuskuntayhtymän pienten jäsenkuntien väkilukumäärän olevan yhteensä 204 520 kun se Uudenmaan maakunnan alueella on 1 550 362. Uudenmaan väkiluku on 7,6 kertaa suurempi kuin Kanta-Hämeen ja Hämeenlinnan seudun koulutuskuntayhtymän alueen väkiluku yhteensä. Alueen asukastiheys on keskimäärin 28,3 asukasta /km² ja Uudenmaan maakunnan alueella se on 162 asukasta / km². Nämä tekijät luovat alueille erilaiset edellytykset tuotteiden kuten myös palvelujen tarjontaan sekä kysyntään ja tekstiili- ja vaatetusosalalla toimivien pienten yritysten toimintaedellytyksiin. Asukastiheydellä voidaan nähdä olevan suora vaikutus täydennyskoulutuksen tarpeeseen kuten myös sen tarjontaan. Hämeenlinnan sijainti on hyvä Etelä-Suomen kaupunkeihin nähden. Koulutuskeskus Tavastian tekstiili ja vaatetusalan tutkintoon valmistaviin koulutuksiin osallistuu vuosittain useita opiskelijoita, jotka asuvat noin 100 km etäisyydellä oppilai-

toksesta. Tämän vuoksi koulutusten markkinoinninkin tulisi kohdentua laajemmalla maantieteellisellä alueella.

Hypoteettisesti voidaan ajatella, että mitä parempi toimeentulo kuluttajalla on, niin sitä enemmän hän on valmis panostamaan tuotteiden yksilöllisyyteen, laatuun sekä eettiseen ja ekologiseen valmistamiseen. Bruttoaluetuotteella voidaan sanoa olevan suora vaikutus mm. suomessa teollisesti valmistettujen tuotteiden, mittatilausvaatteiden ja pienten erikoistuneiden vaatemyymälöiden tarjoamien tuotteiden ja palveluiden arvostukseen kysyntään ja hankintaan.

Hämeenlinnan kaupunki aloitti syyskuussa 2011 moottoritien katteen rakentamisen. Katteen päälle rakennettavan kauppakeskuksen odotetaan tuovan lisää alueelle kaupan alan työpaikkoja. Hämeenlinnan läpi kulkeva moottoritie, kolmostie katetaan yhteensä 230 metrin matkalta, ja katteen päälle tulee suuri kauppakeskus, pysäköintilaitos ja asuntoja. Moottoritien kate valmistuu keväällä 2013. Päälle tulevan kauppakeskuksen pitäisi olla valmis lokakuussa 2014. Katurakan kustannusarvio on noin 29 milj. €. (Kuntalehti, 2012.)

Tunnelin päälle rakennetaan noin 60 kaupan kauppakeskus ja asuntoja sekä pysäköintitilat asiakkaille. Rakennusoikeutta on yhteensä 45 490 km², josta kauppakeskukselle 27 800 km² ja asunnoille 17 690 km². Pysäköintitiloja tulee 800 autolle. Koko hankkeen kustannusarvio on n. 150 milj. €. Uusia työpaikkoja uskotaan syntyvän noin 500 kpl, joista syntyy verotuloja. Lisäksi kaupunki tulee saamaan kiinteistöverotuloja. (Hämeenlinnan kaupunki, 2012.)

Rakennushankkeen uskotaan tuovan runsaasti lisää työpaikkoja Hämeenlinnan alueelle, joskin hankkeella saattaa olla tulevaisuudessa suuri vaikutus Hämeenlinnan ydinkeskustan liike-elämälle. Pienten vaatetusalan yrittäjien kanssa käydyissä keskusteluissa on noussut esille se, että pienillä yrittäjillä ei ole mahdollisuutta vuokrata tiloja uudesta kauppakeskuksesta, korkeiden tilavuokrien vuoksi. Lisäksi pienet liikkeenharjoittajat kertovat jo nyt, että pelkkä moottoritien katteen rakentamisesta koituneet liikennejärjestelyt sekä maksuttomien paikoitustilojen väheneminen keskustan tuntumassa on hiljentänyt asiakkaiden liikehdintää sekä myyntiä pienissä myymälöissä. Hankkeen vaikutuksena voi olla Hämeenlinnan keskustan liike-elämän sekä katukuvan hiljentyminen.

Verkkokaupan lisääntyminen ja laaja tarjonta on vähentänyt niin valtakunnallisesti kuin Kanta-Hämeen ja Hämeenlinnan seudun koulutuskuntayhtymän alueella vaatetusalan ”fyysistä” tekstiili- ja vaatetusalan palvelujen tarvetta ja tarjontaa. Verkkokaupan hyvinä puolina voidaan nähdä, ”kotisohvalta” helpoksi tehty tuotteiden tilaaminen ja palauttaminen. Vaatteen ostaminen verkkokaupasta on kuitenkin aikamoista onnen kaupaa. Fyysisessä vaatekaupassa, vaatetta ostava asiakas tunnustelee, hypistelee ja sovitaa vaatetta, millä hän varmistaa sen, että tuote täyttää hänen tuotteelle asettamat vaatimukset. Verkkokaupan tarjonta voi olla riittävä tavalliselle kuluttajalle, mutta alan ammattilainen on kuluttajana kriittisempi ja vaativampi verkkokauppaostoksissa. Vaatemyyntiin verkkokaupan haasteena voidaankin nähdä kokomerkinnot ja niiden vertailtavuus kuten myös tilattavan tuotteen istuvuus/sopivuus vartalonmuodolle, tuotteiden valmistuksen eettisyys, materiaalit ja niiden ekologisuus sekä hoidettavuus. Alan ammattilaiselle ei riitä se, että vaate mahtuu päälle, tai että sen saumat kestävät käytön vaan vaatteen tulee näyttää hyvältä päällä ja saumojen tulee kestämisen lisäksi asettua oikeisiin kohtiin ja näyttää huolitelluilta. Näitä tekijöitä on vaikea täyttää nettikaupasta tuotteita tilattaessa. Verkkokaupan asiakaspalvelu tulee kehittymään mm. nykyaikaisen bodyskannauksen kehittymisen myötä. Bodyskannauksen avulla luetaan asiakkaan mitat ja asiakas voi valita tuoteluettelosta tuotteet ja tarkastella niitä virtuaalisesti yllään (Tekstiililehti, 2011 nro 4, 13). Tämä lisää verkkokaupassa onnistuneiden valintojen tekemistä ja turhaa tuotteiden palauttamista mm. vaatteen väärän koon vuoksi.

3.3 Alueella tarjolla oleva tekstiili- ja vaatetusalan lisä- ja täydennyskoulutus

Hämeenlinnan seudun koulutuskuntayhtymän, Koulutuskeskus Tavastian lisäksi Kanta-Hämeen alueella aikuiskoulutusta tarjoaa Forssan ammatillinen aikuiskoulutuskeskus, Faktia -koulutus ja Hyvinkää- Riihimäki seudun koulutuskuntayhtymä Oy, Hyria aikuiskoulutus Oy. Taulukoon 7 on kerätty Kanta-Hämeen alueella vuonna 2012 tarjolla ollut tekstiili- ja vaatetusalaan ja sen toimintoihin liittyvä tutkintotavoitteinen sekä lisä- ja täydennyskoulutustarjonta. Taulukkoon on kerätty sekä alan substanssiosaamista kehittävä koulutustiedot sekä yrittäjyyttä ja tuotekehitystä edistävä koulutus.

Taulukko 7. Kanta-Hämeen alueella tarjolla oleva tekstiili- ja vaatetusalan tutkintotavoitteinen aikuiskoulutus sekä alan ammattilaisille hyödyllinen lisä- ja täydennyskoulutus. (Faktia- koulutus, 2012. Hyria koulutus Oy, 2012. Koulutuskeskus Tavastia, 2012.)

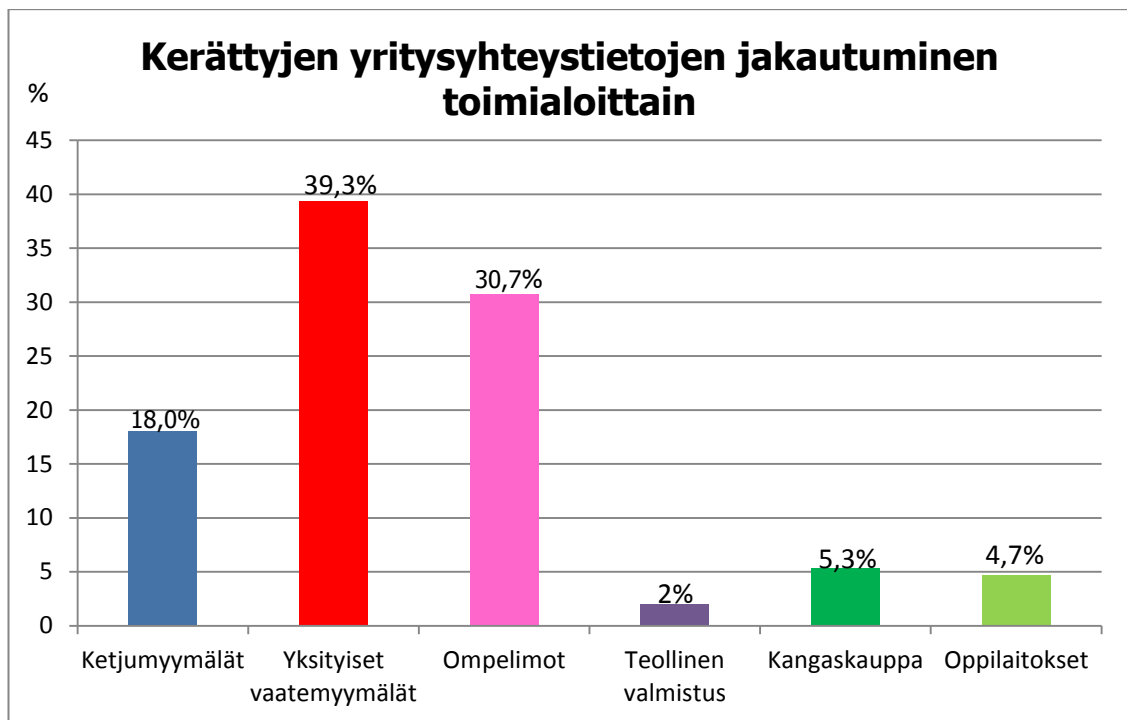
Tutkintotavoitteinen koulutus	Faktia	Hyria	Koulutuskeskus Tavastia
Stylisti-koulutus, Vaatetusalan EAT, pukeutumisneuvonta			x
Sisustusalan AT			x
Tekstiili- ja vaatetusalan perustutkinto, sisustusompelija			x
Myyntin ammattitutkinto		x	
Tuotekehittäjän ammattitutkinto		x	
Yrittäjän ammattitutkinto		x	
Lisä- ja täydennyskoulutus			
Yrittäjäyys, AT:n ja EAT:n valinnainen tutkinnon osa			x
Muotinäytöksen järjestäminen			x
Visuaalinen markkinointi			x
Asiakaslähtöinen asiakaspalvelu	x		
@-ajokortti, Tietokoneen käyttäjän A ja AB-kortti		x	
Ideasta yritykseksi		x	
Menesty markkinoilla		x	
Tuotekehitys kannattavan liiketoiminnan apuna		x	

Taulukoon 7 kerätyistä tiedoista voidaan havaita, että alueen oppilaitokset ovat erikoistuneet koulutustarjonnassa, joten koulutustarjonnassa ei ilmene päällekkäisyyttä. Kanta-Hämeen sekä Koulutuskeskus Tavastian jäsenkuntien alueella tekstiili- ja vaatetusalan substanssiosaamiseen liittyvää koulutusta tarjoaa vain Koulutuskeskus Tavastia. Hyria koulutus oy ja Faktia koulutus tarjoaa alalla tarvittavaa yleishyödyllistä tutkintotavoitteista tai lisä- ja täydennyskoulutusta, koulutusta, kuten yrittäjäyys, myynti- ja markkinointi sekä tuotekehitys.

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Survey-tutkimus tehtiin sähköisenä Webropol-kyselynä Kanta-Hämeen sekä Hämeenlinnan seudun koulutuskuntayhtymän alueella toimiville vaatetusalan työtehtävissä työskenteleville ammattilaisille. Alueella toimivien yritysten yhteystiedot kerättiin Ke-

hittämiskeskus Hämeen nettisivuilta, josta löytyi yritysten nimet sekä yhteystiedot toimialoittain. Lisäksi yhteystietoja etsittiin Internet -sivuilta; www.yrityshaku.fi sekä www.fonecta.fi. Internet hakusanana käytettiin pukeutuminen, ompelimot, sisustusompelu, vaatemyynti sekä vaateliikkeet. Tutkimuksen kohderyhmään saatiin kerättyä yhteensä 150 alueella toimivan tekstiili- ja vaatetusalan yrittäjän yhteystiedot. Lisäksi tutkimuksessa tehtiin kvalitatiivinen haastattelukysely kolmelle oppilaitoksen vi-
 ranhaltijalle; kuntayhtymäjohtajalle, rehtorille ja aikuiskoulutusjohtajalle.

Kuvio 3. Tutkimukseen kerätyt yritys yhteystiedot toimialoittain

Tutkimukseen kerätyistä yritys yhteystiedoista, 57,3 %:n yrityksen toimialaan kuuluu pukeutumisen ja sisustamisen myyntitehtävät. Vaatteita ja tekstiilejä valmistavien yritysten sekä kangasmyymälöiden osuus on yhteensä 38 %, oppilaitosten osuus on 4,7 %. Kerättyjen yritys yhteystietojen perusteella voidaankin päätellä, että Kanta-Hämeen ja Hämeenlinnan seudun koulutus kuntayhtymän alueella toimivista tekstiili- ja vaatetusalan yritysten pääpaino on vaatteiden myynti ja asiakaspalvelutehtävät sekä pienet ompelimot.

4.1 Aineiston keruu

Aineiston keräämiseen käytettiin sähköistä Webropol–kyselylomaketta (Liite 1). Tutkimuskysymykset ryhmiteltiin neljään pääryhmään: esitiedot, koulutus, toimiminen tekstiili- ja vaatetusosalalla sekä alan tulevaisuuden näkymät ja koulutustarve. Jokaisen pääryhmän alla oli useampia tarkentavia kysymyksiä. Lisäksi osassa kysymyksiä oli mahdollisuus kirjoittaa vapaaseen kenttään mm. omia näkemyksiä koulutustarpeesta tai koulutuksen järjestämiseen liittyvistä tekijöistä.

Tutkimuskysely aloitettiin soittamalla ennen kyselyn lähettämistä jokaiseen 150 yritykseen, jonka tavoitteena oli luoda ensikontakti ja saada puheluun vastannut henkilö sitoutumaan kyselyyn vastaamiseen. Puhelinkontaktissa kerrottiin tutkimuksesta ja sen tavoitteista sekä lyhyesti tutkimuksen sisällöstä, aikataulusta sekä vastaamiseen kuluva ajasta. Lyhyen tutkimusesittelyn jälkeen kysyttiin mahdollisuutta saada yrityksen tai vastuuhenkilön sähköpostiosoite, johon kyselyn voisi lähettää. Tämän lisäksi jokaiselta puheluun vastanneelta kysyttiin yrityksessä työskentelevien tekstiili- ja vaatetusalan työtehtävissä toimivien ammattilaisten lukumäärää ja voiko kyselyn vastaanottaja lähettää kyselyn edelleen eteenpäin yrityksen sisällä. Kerätyt yritysytteystiedot jäävät opinnäytetyön tekijän aineistoksi.

Määräpäivään mennessä tavoitettiin puhelimitse 89 eri yrityksessä toimivaa tekstiili- ja vaatetusalan yhteyshenkilöä, jotka antoivat joko yrityksen tai oman henkilökohtaisen sähköpostiosoitteen, johon tutkimuskysely lähetettiin sähköisesti. Puhelimitse saatujen tietojen perusteella näissä yrityksissä työskenteli yhteensä 208 tekstiili- ja vaatetusalan ammattilaista. Saatujen sähköpostiosoitteiden määrä oli 59,3 % kaikista kerätyistä yritysytteystiedoista. Kysely lähetettiin kaikissa yrityksissä vain yhteen sähköpostiosoitteeseen, josta kyselyn vastaanottajan odotettiin lähettävän kyselyn edelleen yrityksessä toimiville tekstiili- ja vaatetusalan työntekijöille. Poikkeuksena kohderyhmään kuuluvan Hämeenlinnan seudun koulutuskuntayhtymän tekstiili- ja vaatetusalan opettajat, joille kyselyn edelleen lähetti, tutkimuksen tekijä.

Taulukko 8. Kerättyjen yritysytteystietojen ja lähetettyjen kyselyjen sekä vastaajien määrän jakautuminen eri toimialoille.

	Ketju- myymälät	Pienet myymälät	Mitta- tialus-, korjaus ja si- sustus opelimöt	Teollinen vaatteen valmistus	Kangas- kaupat	Oppilai- tokset	Yhteensä
Kerätyt yritysytteystiedot	27	59	46	3	8	7	150
Ei tavoitettu puhelimitse	9	19	19		3	2	52
Kieltäytyi vastaamasta	2	3	2		1	1	9
Kieltäytyi lähettämästä kyselyä edelleen	2	2		1			5
Saadut sp:osoitteet ja lähetetyt kyselyt	15	39	24	3	4	4	89
Mahdollisten vastaajien lkm	47	105	24	10	9	13	208
Vastausten jakautuminen	3	22	8	10	3	7	53

Puhelimitse tavoitetuista yrityksistä 9,2 % ilmoitti, että ei halua osallistua tutkimukseen lainkaan. Syyksi mainittiin: yritystoiminnan lopettaminen lähiaikoina, kiire tai asia ei kiinnosta. Vastaajista 5,6 % sanoi, että ei voi lähettää kyselyä edelleen eteenpäin ja että vain yksi henkilö yrityksestä mahdollisesti vastaa kyselyyn. Nämä yritykset olivat ketjumyymälöitä tai muutaman henkilön työllistäviä vaatemyymälöitä. Ketjumyymälöiden suhtautuminen kyselyyn oli muutenkin varovainen, osa nosti puhelinkeskustelussa esille ketjun omat koulutukset ja epävarmuuden siitä, onko heillä lupa vastata kyselyyn. Osa ketjujen myymälävastaavista kehotti ensiksi ottamaan yhteyttä ketjun pääkonttoriin ja kysyä sieltä yhteystietoja, johon kyselyn voi lähettää.

4.2 Tietoa kohderyhmästä ja koulutustaustasta

Kyselyn esitiedoissa selvitettiin vastaajan sukupuoli, ikäryhmä ja kuinka kauan vastaaja on työskennellyt tekstiili- ja vaatetusalan työtehtävissä. Ikäryhmät oli jaettu neljään ryhmään; 18- 25 vuotta, 26- 40 vuotta, 41- 55 vuotta ja 56- 65 vuotta. Toimiminen tekstiili- ja vaatetusosalalla kysymykseen oli valittavissa vaihtoehdot: alle 5 vuotta, 5-15 vuotta, 16- 25 vuotta ja yli 25 vuotta. Jokaisessa kysymyksessä oli mahdollisuus valita vain yksi vaihtoehto.

Koulutukseen liittyvissä kysymyksissä kysyttiin vastaajan pohjakoulutusta ja valmistumisvuotta. Valittavina oli peruskoulu ja lukio, näistä vastaaja pystyi valitsemaan vain yhden vaihtoehdon. Kysymyksessä muu koulutus, selvitettiin vastaajan ammatillista koulutusta. Valittavana oli yhdeksän eri vaihtoehtoa, josta vastaajaa pyydettiin valitsemaan korkein suorittamansa ammatillinen tutkinto. Valikkoon kuului opetussuunnitelmaperusteiset ammatilliset perustutkinnot, tutkintoperusteiset ammatti- ja erikoisammattitutkinnot, alempi- ja ylempi opistoasteen tutkinnot, ammattikorkeakoulututkinnot sekä yliopisto- ja korkeakoulututkinnot. Suoritetun tutkintonimikkeen sai lisätä valitsemansa vaihtoehdon avoimeen kenttään. Lisäksi valittavana oli vielä muu koulutus, johon vastaaja pystyi lisäämään tyhjään kenttään tutkinnon tai koulutuksen nimen, jota ei ollut valittavissa vaihtoehdoista. Lopuksi, erilliseen kenttään tuli merkitä valmistusvuosi valitusta tutkinnosta.

Vaatetuslalla toimimiseen liittyvissä kysymyksissä selvitettiin vastaajan roolia vaatetuslalla; toimiko vastaaja yrittäjänä, työntekijänä vai kouluttajana. Lisäksi selvitettiin vastaajan tämänhetkisiä työtehtäviä, jossa oli valittavissa 15 eri tekstiili- ja vaatetusalan työtehtäviin liittyvää vaihtoehtoa, joista vastaajalla oli mahdollisuus valita useampi vaihtoehto.

Vastaajalle esitettiin lisäksi kysymys siitä, miten hän näkee vaatetusalan kehittyvän Suomessa tulevaisuudessa. Kysymys sisälsi 13 erilaista väitettä tekstiili- ja vaatetusalan työtehtävistä ja tulevaisuudesta. Väitteisiin vastattiin valitsemalla kolmesta vaihtoehdosta; vähenee, pysyy ennallaan tai lisääntyy. Jokaiseen väittämään ei ollut pakko vastata. Lisäksi kysyttiin, onko vastaaja halukas toimimaan vaatetuslalla myös tulevaisuudessa, johon vastattiin valitsemalla kyllä tai ei.

Ensimmäisessä koulutustarpeeseen liittyvissä kysymyksessä kysyttiin, kuinka monta kertaa vastaaja oli osallistunut tekstiili- ja vaatetusalan lisä- tai täydennyskoulutukseen viimeisen kymmenen vuoden aikana. Valittavina olivat vaihtoehdot: 0 kertaa, 1-2 kertaa, 3-4 kertaa, 5-6 kertaa tai 7-8 kertaa. Mikäli vastaaja ei ollut osallistunut kertaakaan koulutukseen, niin tyhjään kenttään pyydettiin vastaamaan, miksi ei ollut osallistunut mihinkään alan täydennyskoulutukseen. Mikäli vastaaja oli osallistunut lisä- tai täydennyskoulutukseen, niin tyhjään kenttään tuli vastata koulutuksen nimi ja vuosi jolloin oli koulutukseen osallistunut.

Kohderyhmälle esitetyssä koulutustarpeiden kysymyksissä haluttiin selvittää, minkälaista lyhyt- ja täydennyskoulutusta vastaaja kokee tarvitsevänsä tulevan neljän vuoden aikana. Koulutukset oli ryhmitelty neljään pääryhmään: vaateen suunnittelu, valmistus ja tekninen osaaminen, yrittäjyys ja markkinointi, asiakaspalvelu sekä ATK-osaaminen. Jokaisessa kysymyksessä oli useamman vaihtoehdon valikko, josta oli mahdollisuus valita useampi vaihtoehto tai olla valitsematta yhtään vaihtoehtoa. Lisäksi avoimeen kenttään oli mahdollisuus kirjoittaa, mitä muuta koulutustarvetta vastaajalla oli. Tutkimuksessa kysyttiin oliko vastaajalla suunnitelmissa osallistua johonkin koulutukseen seuraavana neljänä vuotena, lisäksi tyhjään kenttään oli mahdollisuus lisätä koulutuksen nimi.

Tutkimuksessa haluttiin selvittää myös, minkälaiseen lisä- ja täydennyskoulutuksen koulutusmuotoon vastaajan olisi helpoin osallistua. Valittavina vaihtoehtoina oli: monimuotokoulutus, päiväopetuksena järjestettävä koulutus, iltaopetuksena -, viikonloppuopetuksena – tai verkko-opetuksena järjestettävä koulutus. Käsitteet monimuotokoulutus ja verkko-opetus selitettiin sanallisesti helpommin ymmärrettäväksi. Kyselyn lopuksi vastaajan oli mahdollisuus kirjoittaa tyhjään kenttään vapaamuotoisesti asioita, joita piti tärkeänä tekstiili- ja vaatetusalan lisä- ja täydennyskoulutus tarjontaa ja toteuttamista kehitettäessä. Kaikkien kysymysten vastausmäärät taulukoitiin ja laskettiin prosenttiosuudet (Liite 2), tulokset analysoidaan sekä esitetään seuraavassa luvussa graafisesti sekä kirjallisesti.

Kvalitatiivinen haastattelututkimus tehtiin kolmelle oppilaitoksen johtavalle viranhaltijalle. Haastateltavina olivat: kuntayhtymäjohtaja Jouni Haajanen, rehtori Heini Kujala ja aikuiskoulutusjohtaja Arto Ruhala. Kaikille haastateltaville esitettiin samat haastattelukysymykset (Liite 3).

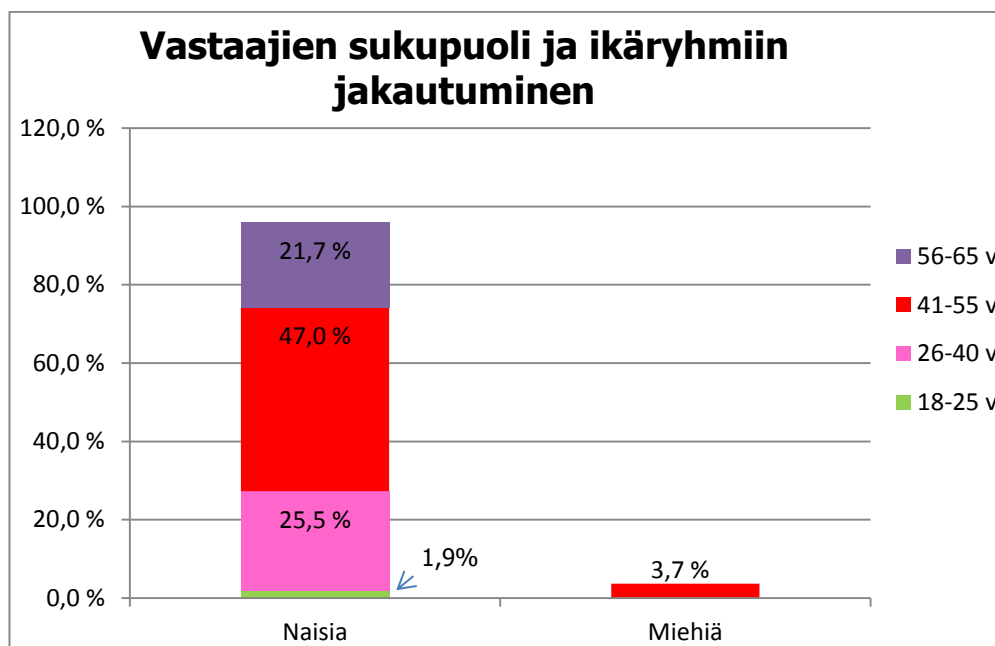
Haastattelututkimuksen tavoitteena oli selvittää oppilaitoksen päättävien viranhaltijoiden tietoa ja näkemyksiä vaatetusalan toiminnoista sekä palveluista niin valtakunnallisesti, kuin alueellisestikin. Kyselyssä selvitettiin myös sitä, miten tulevaisuuden visiot ja eri alojen työllisten lukumäärälliset muutokset vaikuttavat Hämeenlinnan seudun koulutuskuntayhtymän, Koulutuskeskus Tavastian tarjoamiin tekstiili- ja vaatetusalan täydennyskoulutuksiin. Lisäksi haluttiin selvittää, miten aikuiskoulutukseen suunnatun ra-

hoituksen väheneminen vaikuttaa tulevaisuudessa eri koulutusalojen aikuis-koulutuksen painotuksiin ja miten Hämeenlinna seudun koulutuskuntayhtymän, Koulutuskeskus Tavastian tekstiili- ja vaatetusalan aikuiskoulutusta halutaan kehittää ja miten siihen ohjataan rahoitusta ja resursseja.

5 TUTKIMUSTULOKSET JA TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS

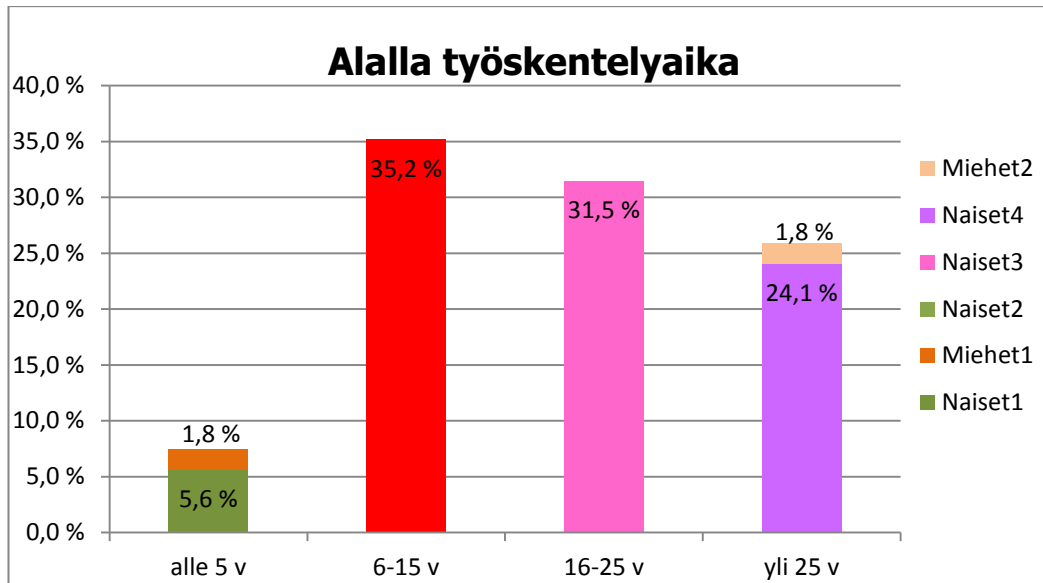
Kyselyyn oli vastannut ensimmäiseen päättymisajankohtaan mennessä vain 39 henkilöä. Henkilöille, jotka eivät olleet vastanneet määräaikaan mennessä, lähetettiin kyselystä muistutus ja kyselyyn vastaamisaikaa jatkettiin kymmenellä päivällä. Uuteen määräaikaan mennessä kyselyyn vastasi yhteensä 54 henkilöä. Kyselystä ei ilmene se, kuinka moni kyselyn vastaanottaneista on lähettänyt kyselyn edelleen eteenpäin.

5.1 Vastaajien taustatiedot ja koulutus

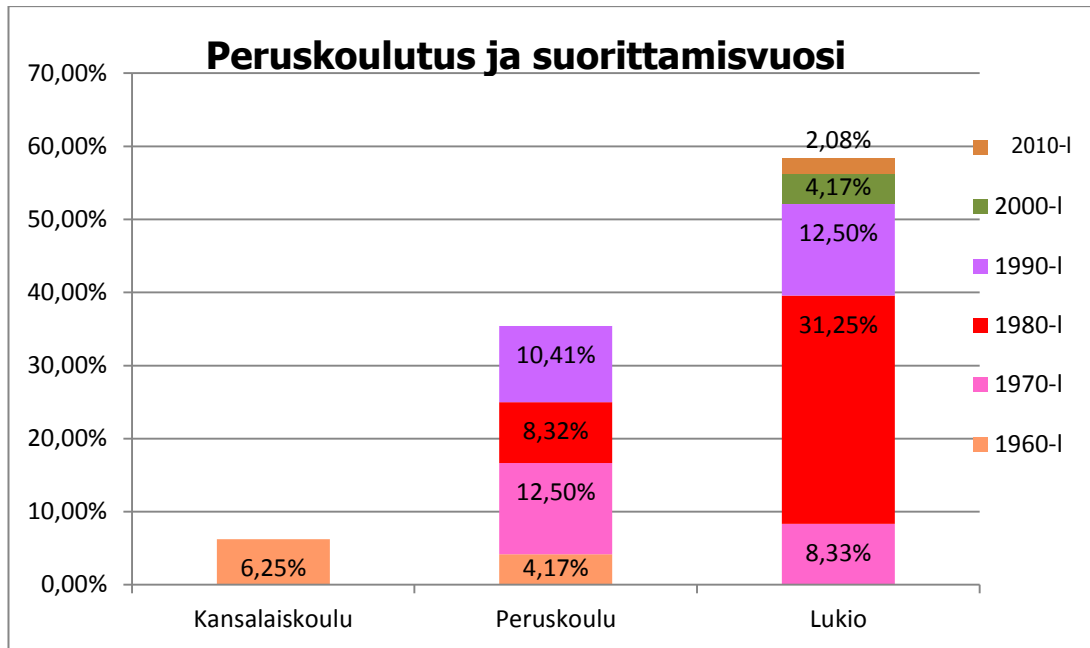
Kuvio 4. Vastaajien sukupuoli ja ikäryhmät

Naisia vastaajista oli 96,1 % ja miehiä 3,7 %. Kyselyyn vastanneista henkilöistä puolet, 50 % kuului ryhmään 41- 55 vuotta, joista naisia oli 47 % ja miehiä 3,7 %. Lähes yhtä suuri osa vastaajista kuului ryhmään 26- 40 vuotta (25,5 %), kuin ryhmään 56- 65 vuotta (21,7 %). Ryhmään 18- 25 vuotta kuuluvia vastaajia oli vain 1,9 %.

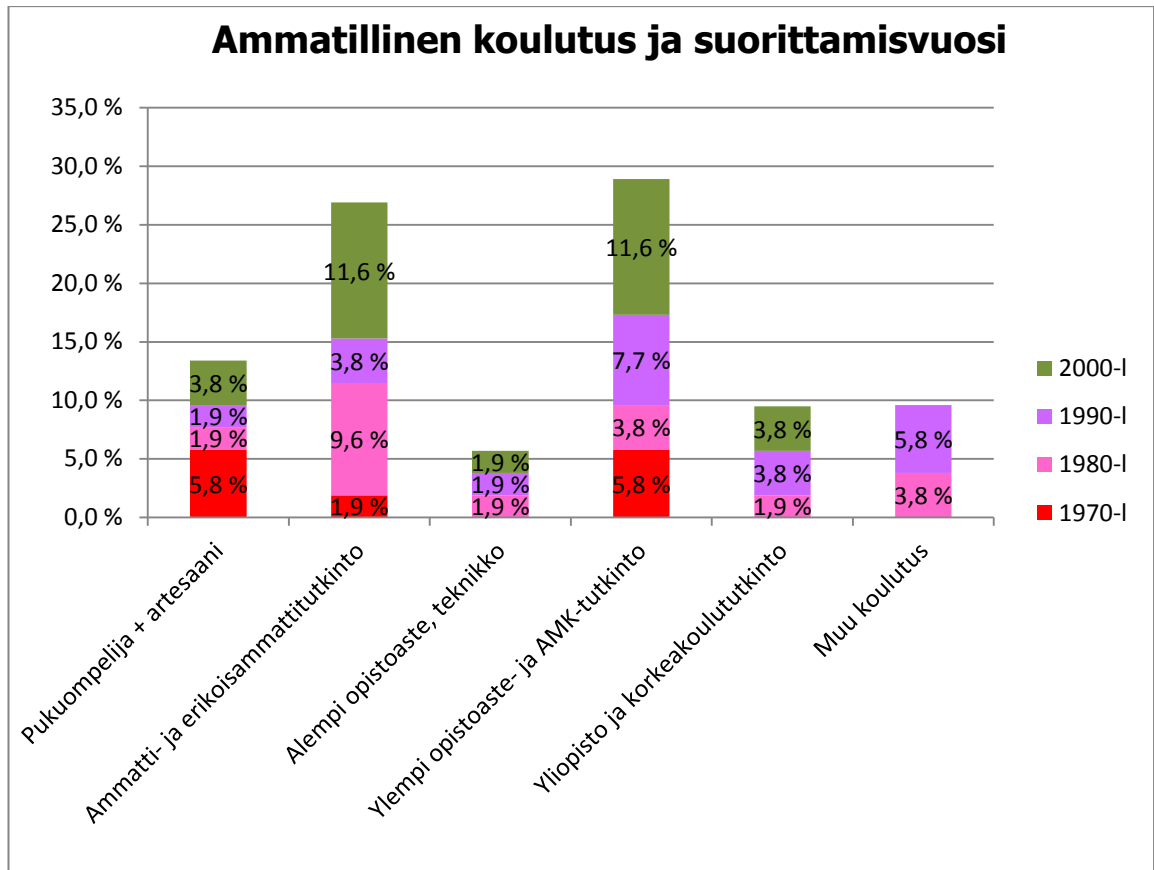
Kuvio 5. Tekstiili- ja vaatetusalalla työskentelyaika

Alle viisi vuotta alalla työskennelleitä oli vastaajista vain 7,4 %, joista miehiä oli 1,8 %. 6 - 15 vuotta alalla työskennelleitä vastaajia oli 35,2 % ja 16 – 25 vuotta työskennelleitä 31,5 % vastaajista. Yli 25 vuotta alalla työskennelleitä vastaajia oli 24,5 %. Vastustulosten perusteella alueella toimivat tekstiili- ja vaatetusalan ammattilaiset ovat pitkän työkokemuksen omaavia ja alaan sitoutuneita henkilöitä.

Kuvio 6. Vastaajien peruskoulutus ja suorittamisvuosi

Tähän kysymykseen oli vastannut 49 henkilöä. Valittavina oli peruskoulu ja lukio. Tämä aiheutti sen, että esimerkiksi kansalaiskoulun suorittaneet, eivät kokeneet kuuluvan kumpaankaan ryhmään, vaan siirtyivät muu koulutus kohtaan ja ilmaisivat siinä pohjakoulutuksensa. Vastaajista kansalaiskoulun oli suorittanut 6,2 %. Kansalaiskoulu kuten myös oppikoulu muuttui peruskouluksi vuosien 1970- 1978 välillä. Vastaajista peruskoulun / oppikoulun oli suorittanut yhteensä 35,4 %, suorittamisvuodet vaihtelivat 1970- 2000 välisenä aikana. Lukion oli suorittanut vastaajista 58,4 %, suorittamisvuodet vaihtelivat 1978- 2011 välisenä aikana. Tuloksista voi havaita, että vastaajista reilusti yli puolet oli lukion suorittaneita. Lisäksi kaikista lukion suorittaneista, 31,25 % vastaajista oli suorittanut lukion 1980-luvulla.

Kuvio 7. Vastaajien ammatillinen koulutus ja suorittamisvuosi

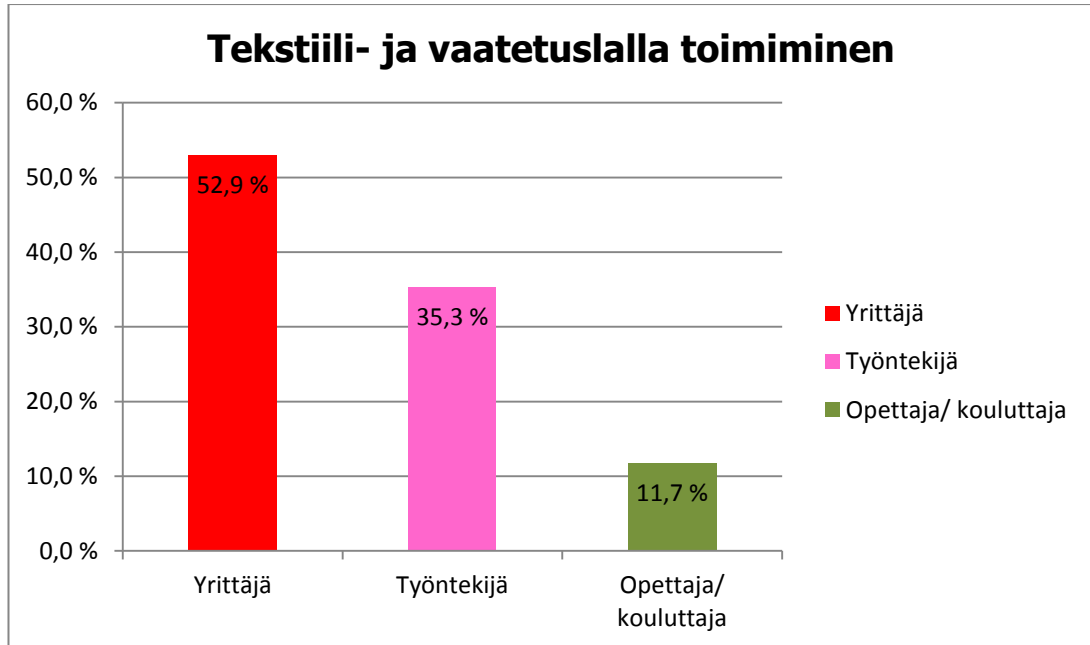
Kysymykseen muu koulutus oli vastannut 52 henkilöä ja 2 henkilöä oli jättänyt vastaamatta. Ammatillisen perustutkinnon oli suorittanut yhteensä 13,4 % vastanneista, tähän määrään sisältyy sekä tekstiili- ja vaatetusalan perustutkinto, pukuompelija, että käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinto, artesaani. Pukuompelijatutkinnon suorittaneita oli noin 2 % enemmän kuin artesaanitutkinnon suorittaneita. Ammattitutkintoja ja erikoisammattitutkintoja oli suorittanut yhteensä 26,9 % vastanneista. Ammattitutkintojen osuus oli 15,4 % ja erikoisammattitutkintojen osuus 11,5 %. Suoritetut ammattitutkinnot olivat, sisustusalan ammattitutkinto, modistikisällin ammattitutkinto ja kaavanpiirtäjä-leikkaaja ammattitutkinto. Lisäksi vastaajat olivat kirjanneet tähän kohtaan näyttötutkintona suoritettuja ammatillisia perustutkintoja. Suoritetut erikoisammattitutkinnot olivat: johtamistaidon erikoisammattitutkinto, diplomikosmetolgi, ompelukonemekaanikko, vaatetusalan erikoisammattitutkinto /pukeutumisneuvonta. Vastaajista oli suorittanut 5,7 % alemman opistoasteen, teknikon tutkinnon tai muun vastaavan tutkinnon.

Puolet vastaajista ilmoitti tutkintonimikkeeksi teknikko tai neulealan suunnittelija ja puolet yo-merkonomi tutkinnon. Ylemmän opistoasteen tai ammattikorkeakoulututkinnon oli suorittanut yhteensä 28,9 % vastaajista. Ylemmän opistoasteen osuus oli 11,6 % ja suoritettut tutkintonimikkeet; datanomi, tekstiili-insinööri ja tekstiiliartenomi. Ammattikorkeakoulututkinnon osuus oli 17,3 % ja suoritettut tutkintonimikkeet; Vaatetusalan palveluiden tuottaminen ja johtaminen, tekstiili- ja vaatetusalan insinööritutkinto, artemomitutkinto ja tradenomitutkinnon. Yliopisto tai korkeakoulututkinnon oli suorittanut 9,5 % vastaajista, tutkintonimikkeinä; käsityötieteen maisteri ja käsityötieteen kandidaatti. Muun koulutus kohtaan oli vastannut 9,6 %. Tähän merkityt tutkintonimikkeet olivat merkantti, kavasuunnittelija ja ei muuta koulutusta.

Vastaajista 32,7 % oli suorittanut jonkun ammatillisen tutkinnon 2000- 2011 välisenä aikana. Vastaajista 24,9 % oli suorittanut tutkinnon 1990- luvulla ja 22,9 % 1980-luvulla. Vastaajista 13,5 % oli suorittanut tutkinnon 1970 – luvulla, josta puolet ilmoitti kohdassa muu koulutus, että ei ole suorittanut mitään ammatillista koulutusta joko kansalaiskoulun, oppikoulun tai peruskoulun jälkeen.

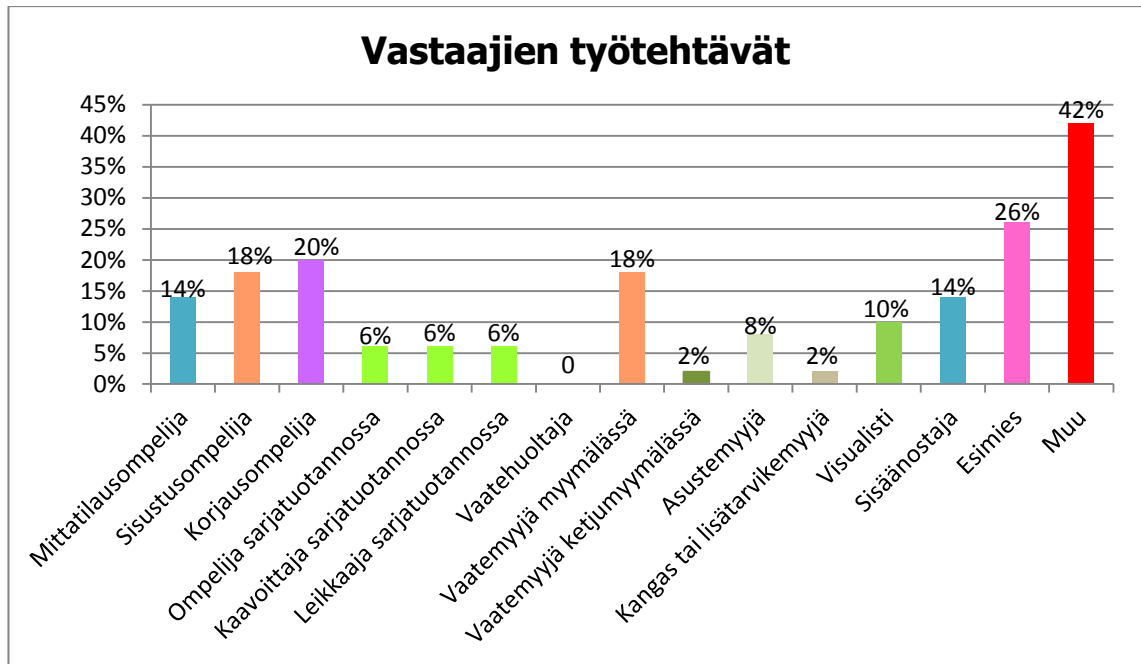
Tutkimustuloksista nousee esille, että alueella toimivilla alan ammattilaisilla on hyvä koulutustausta, jossa painottuu ammatti- ja erikoisammattitutkinnot sekä ylemmän opistoasteen- ja AMK –tutkinnot.

5.2 Tekstiili- ja vaatetuslalla toimiminen

Kuvio 8. Tekstiili- ja vaatetuslalla toimiminen

Kysymykseen oli vastannut kaikki tutkimukseen osallistuneet. Vastausten perusteella vastaajista 52,3 % toimi yrittäjänä, 35,3 % työntekijänä ja 11,7 % kouluttajan tehtävissä. Vastausten perusteella 15 % vastanneista yrittäjistä toimii omassa yrityksessä myös työntekijänä. Kaikista vastanneista opettajista 1,9 % toimi opetustyön lisäksi yrittäjänä.

Kuvio 9. Vastaajien työroolit ja työtehtävät

Kysymykseen työtehtävät ja työrooli tekstiili- ja vaatetuslalla oli mahdollisuus valita useampi vaihtoehto. Tähän kysymykseen oli vastannut 50 henkilöä. Vastaajista 31 % oli valinnut useamman työtehtäviä kuvaavan vaihtoehdon valikosta. Vastausten perusteella esille nousi, että vastaajista eniten työskenteli esimiestehtävissä, mittatilaus- sisustus- ja korjausompelijoina sekä vaatemyyjinä pienissä vaatemyymälöissä. Kohdan ”muu”, oli valinnut 42 % vastaajista, jossa tyhjiin sarakkeeseen kirjatut työtehtävät olivat: työhön osallistuva yrittäjä, myymäläpäällikkö tai myymälänhoitaja, tuotepäällikkö tai tuotekehityssuunnittelija, kaava-asettelija tai ladossuunnittelija, tukkumyyjä/ markkinointivastaava, maahantuoja sekä opettaja. Heikoiten edustetut työtehtävät olivat; ompelijana, kaavoittajana sekä leikkaajana sarjatuotannossa, joiden jokaisen osuus oli 6 % vastaajista. Vastaajista toimi vain 2 % vaatemyyjänä ketjumyymälässä sekä kangas- ja lisätarvikemyyjänä.

Taulukko 9. Näkemykset vaatetusalan tulevaisuuden kehitysnäkymistä.

Väite	vähenee	pysyy ennallaan	lisäntyy	Total
1. Teollinen vaateen valmistus	59.57%	29.79%	10.64%	47
2. Mittatilausompelu	14.89%	40.43%	44.68%	47
3. Sisustustuotteiden valmistus	16.67%	35.42%	47.92%	48
4. Käsityöläisyys	21.28%	31.91%	46.81%	47
5. Työpaikat vaateen myyntitehtävissä	12.5%	66.67%	20.83%	48
6. Työpaikat ostotehtävissä	16.33%	67.35%	16.33%	49
7. Työpaikat suunnittelutehtävissä	33.33%	54.17%	12.5%	48
8. Työpaikat kaavoitustehtävissä	38.3%	46.81%	14.89%	47
9. Pukeutumiseen liittyvät palvelutehtävät	4.17%	39.58%	56.25%	48
10. Tuotteiden valmistuttaminen Suomessa	55.32%	34.04%	10.64%	47
11. Tuotteiden valmistuttaminen Suomen lähialueilla	20.83%	52.08%	27.08%	48
12. Tuotteiden valmistuttaminen halpatuontimaissa	22.92%	35.42%	41.67%	48
13. Vaatteiden verkkokauppa	0%	10.42%	89.58%	48

Vastaajista 59 % koki vaatteiden valmistuksen Suomessa vähenevän sekä 55,3 % vastaajista koki tuotteiden ja vaatteiden valmistuttamisen eli alihankintatyön vähenevän Suomessa tulevaisuudessa. Lähes 67 % vastaajista koki työpaikkojen vaateen myyntitehtävissä sekä työpaikkojen ostotehtävissä pysyvän ennallaan. Vastaajista yli puolet koki vaatetusalan suunnittelutehtäviin liittyvien työpaikkojen ja hieman vajaa puolet kaavoitustehtäviin liittyvien työpaikkojen pysyvän ennallaan. Yli puolet vastaajista koki myös tuotteiden valmistuttamisen Suomen lähialueella pysyvän ennallaan. Vastaajista 44,7 % koki, että mittatilausompelu lisääntyy ja 47,9 % koki, että sisustustuotteiden valmistus Suomessa lisääntyy. Lisäksi 46,8 % vastaajista koki, että käsityöläisyys lisääntyy tulevaisuudessa. Vastaajista 56,3 % koki pukeutumiseen liittyvien palveluiden lisääntyvän Suomessa tulevaisuudessa. Suurin lisääntyminen 89,6 % vastaajien mukaan tapahtuu vaatteiden verkkokauppaan liittyviin toimintoihin ja työpaikkoihin.

Tulosten perusteella voi havaita, että alueella toimivilla ammattilaisilla on kohtuullisen luottavainen asenne tekstiili- ja vaatetusalan tulevaisuudesta sekä sen tarjoamista työpaikoista. Teollisen vaateen valmistuksen koetaan edelleen hieman vähenevän, mutta vastaajat näkevät kuitenkin yksittäisten tuotteiden sekä käsityöläisyyden saavan sijaa alan tulevaisuudessa.

Kuvio 10. Halukkuus työskennellä tekstiili- ja vaatetusalan työtehtävissä myös tulevaisuudessa.

Vastanneista 92,3 % halusi työskennellä vaatetusalalla myös tulevaisuudessa ja 7,7 % vastaajista ei halunnut toimia vaatetusalalla tulevaisuudessa. Kyselyn tulosten perusteella vastaajat olivat luottavaisia siihen, että tekstiili- ja vaatetusalalla on työpaikkoja sekä alan osaamista tarvitaan myös tulevaisuudessa. Tulevaisuuden näkymistä voidaan tehdä johtopäätöksiä, että alan ammattilaiset ovat valmiita mukautumaan tekstiili- ja vaatetusalan tulevaisuuden muutoksiin ja kehittämään omaa ammattitaitoaan siten, että mahdollisuus alalla työllistymiseen säilyy.

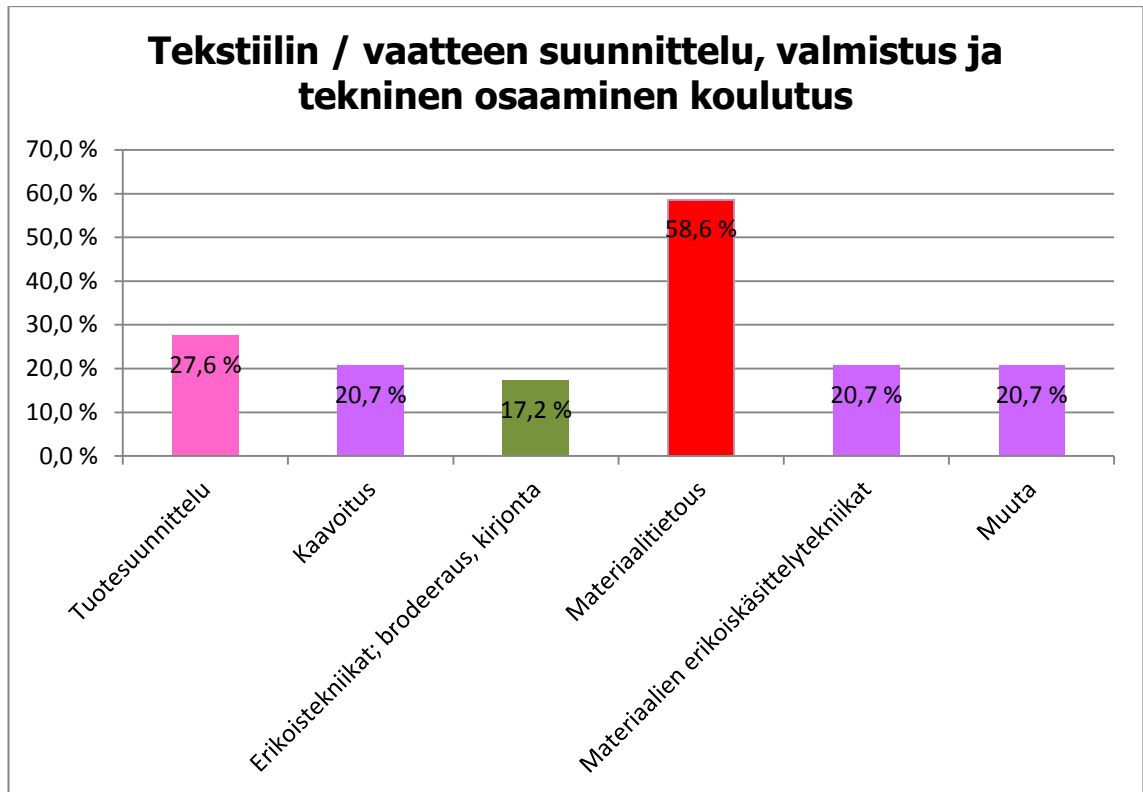
5.3 Vaatetusalan lisä- ja täydennyskoulutukseen osallistuminen sekä koulutustarpeet

Kuvio 11. Täydennyskoulutukseen osallistuminen viimeisen kymmenen vuodenaikana.

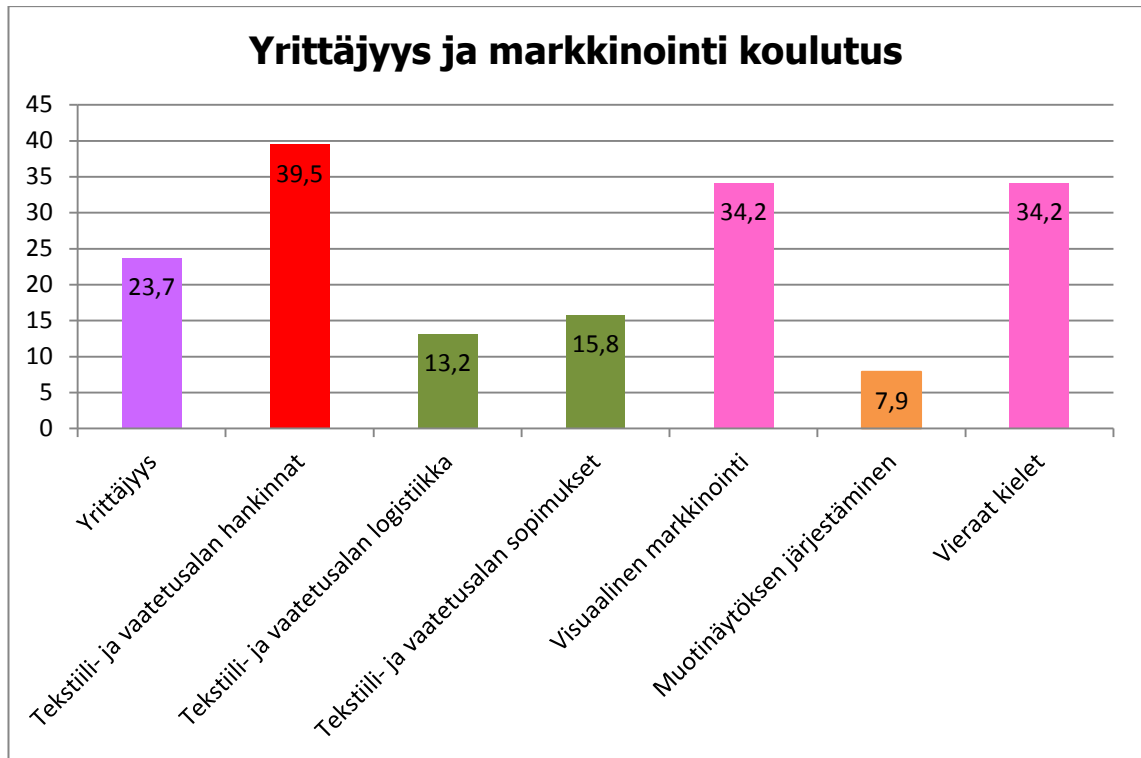
Vastaajista 46 % ei ollut osallistunut mihinkään vaatetusalan lisä- ja täydennyskoulutukseen viimeisen 10 vuodenaikana. Syyksi kerrottiin mm. osallistuminen ensisijaisesti muuhun koulutukseen, ajanpuutte, ei ole ollut sopivaa koulutusta tarjolla tai ei ole ollut tarvetta eikä tietoa tarjolla olevista koulutuksista ja valmistumisesta oli kulunut vain vähän aikaa. Vastaajista 29,6 % oli osallistunut 1-2 kertaa alan koulutukseen ja useamman kuin 3 kertaa osallistuneita oli yhteensä 20,2 %. Alla on luettelo lisä- ja täydennyskoulutuksista ja osallistujien lukumäärät, joihin vastaajat olivat osallistuneet:

- Pukeutumisneuvonta, väri- ja tyylikoulutus 8
- Sisustusalan ammattitutkinto 1
- Tuotesuunnittelu ja markkinointikoulutus
- Mestariomyyjä tai myynnin ammattitutkinto 2
- Johtamistaidon erikoisammattitutkinto 1
- Yrittäjyyskurssi 1
- TE-keskuksen koulutus: Muodin teettäminen ja hankinnat Kiinasta 1
- Vaatetusalan ostotoiminta ja valikoima-suunnittelu ja trendi- ja ostokoulutus 2
- Erikoiskursseja, neule ja kirjonta useita
- Kudonta, värjäys ja patinointi useita
- Ulkomailla järjestetyt lyhytkoulutukset 2

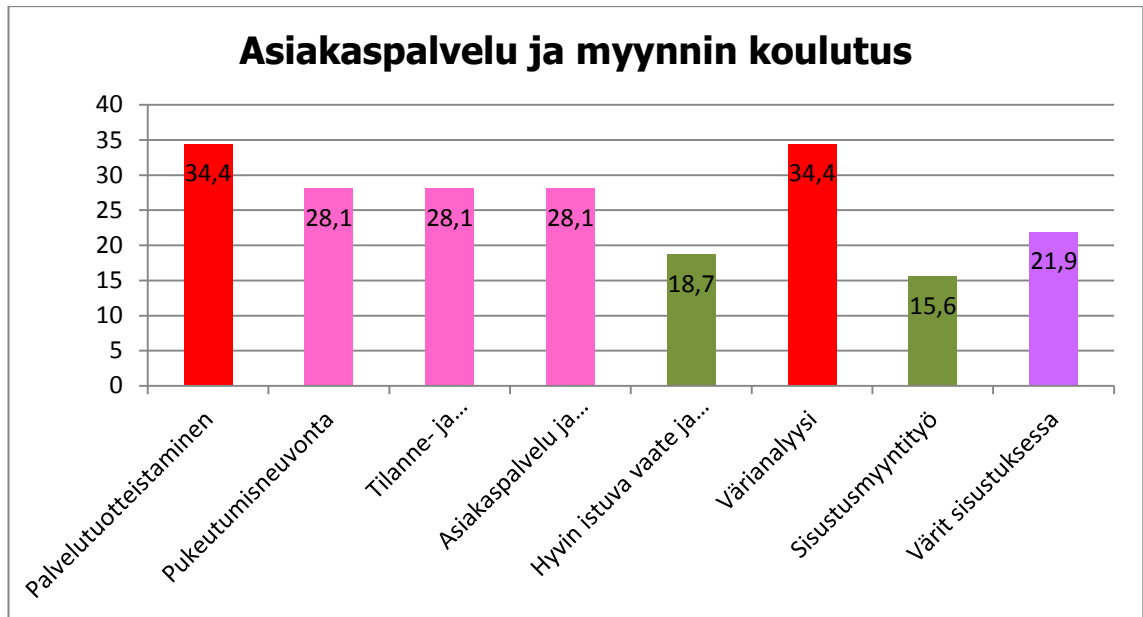
Kuvio 12. Tekstiilin ja/tai vaatteen suunnittelu, valmistus ja tekniseen osaamiseen liittyvä koulutus.

Koulutustarpeen selvittävässä kysymyksissä, tekstiili ja / tai vaatteen suunnittelu, valmistus ja tekninen osaaminen kysymykseen vastasi yhteensä 27 henkilöä. Vastanneista 58,6 % koki tarvitsevansa materiaalitietoutteen ja 27,6 % tuotesuunnitteluun liittyvää koulutusta. Kaavoitus, materiaalien erikoiskäsittelytekniikat ja erikoistekniikat kuten brodeeraus- ja kirjontakoulutusta koki tarvitsevansa noin 20 % vastaajista. Kohdan, muuta koulutusta oli valinnut 20,7 % vastaajista. Avoimeen kenttään kirjatut koulutukset olivat: esimiestaidot, ikkunasomistaminen, nettiopetusta, opettamisen opettaminen, "haluaisin saada kartoitusta Suomessa toimivista yrittäjistä ja yhteistyömahdollisuuksista".

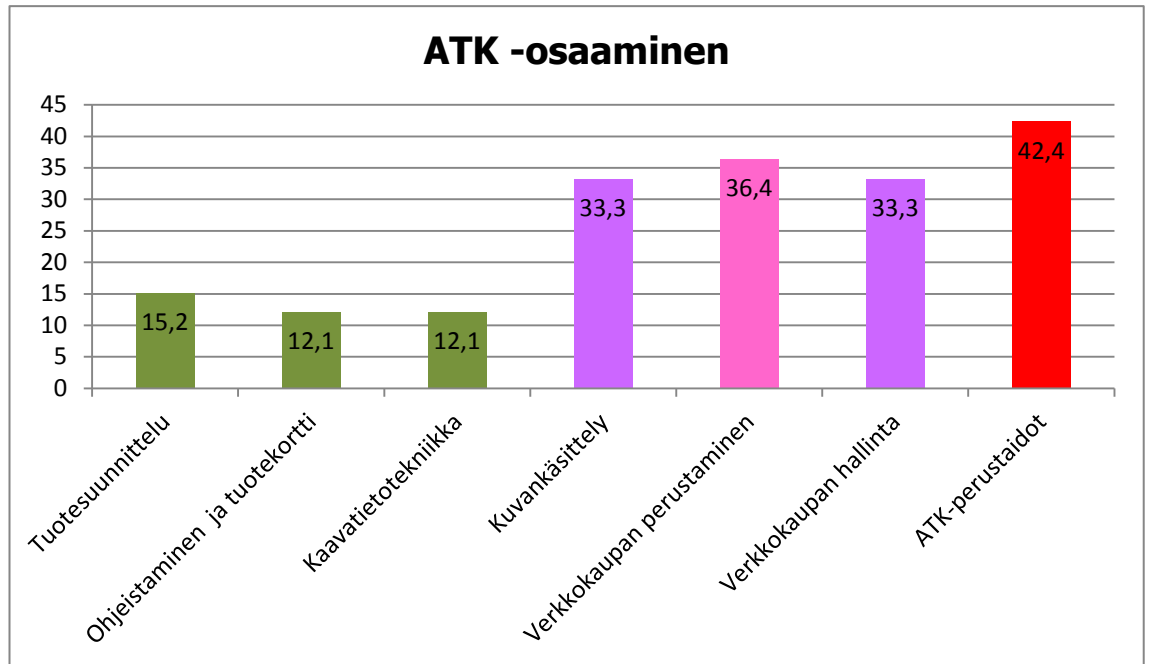
Kuvio 13. Yrittäjyys ja markkinointikoulutuksen tarve

Yrittäjyys ja markkinointi kysymykseen vastasi yhteensä 35 henkilöä. Valikosta nousi selkeästi esille tekstiili- ja vaatetusalan hankintaan, visuaaliseen markkinointiin ja vieraisiin kieliin liittyvät koulutukset. Vastaajat halusivat koulutusta vieraisissa kielissä erityisesti, englannin, ruotsin ja venäjän –kielissä, myös viron kieli tuli esille. Kielikoulutuksessa toivottiin, että koulutus järjestettäisiin alakohtaiselle ryhmälle. Myös yrittäjyyskoulutus koettiin tärkeänä.

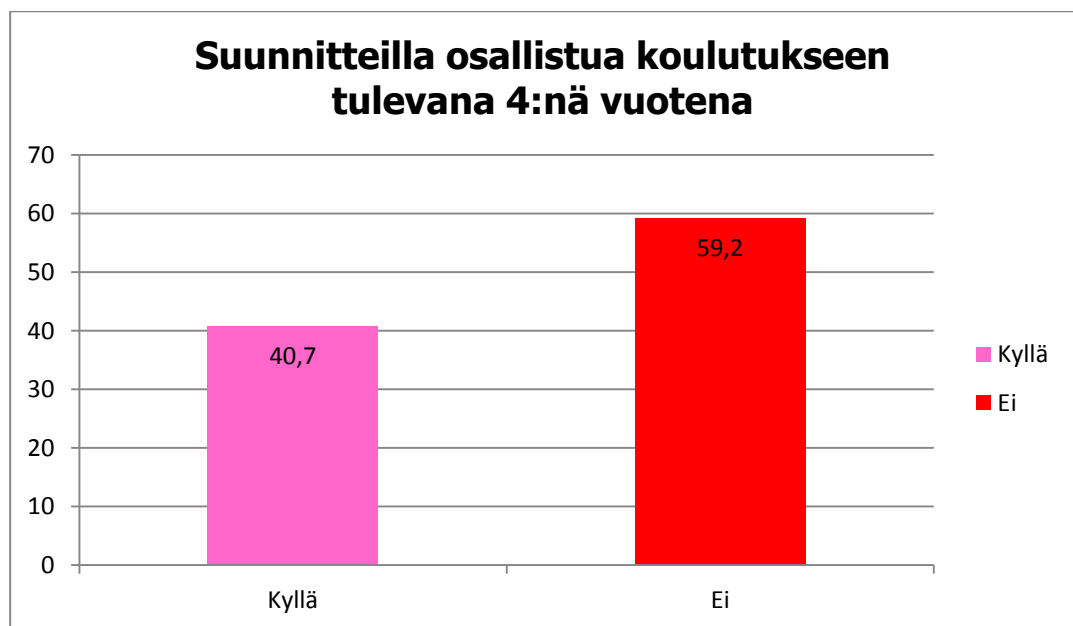
Kuvio 14. Asiakaspalvelun ja myynnin koulutustarve

Asiakaspalveluun ja myyntiin liittyvään kysymykseen vastasi 30 henkilöä. Vastaajista 34,4 % koki tärkeäksi palvelutuotteistamisen sekä värianalyysikoulutuksen. Lähes kolmekymmentä prosenttia koki tärkeäksi myös pukeutumisneuvonta-, tilanne- ja etiketti-pukeutumisen- sekä asiakaspalvelu- ja vaatemyyntikoulutuksen.

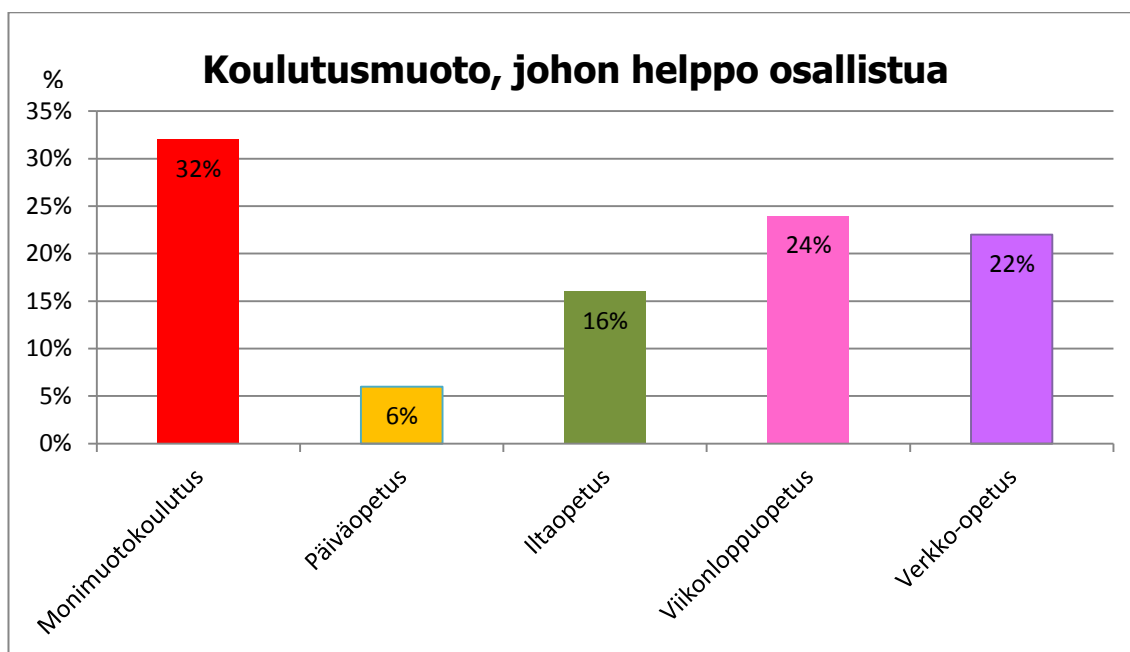
Kuvio 15. ATK –osaamiseen liittyvä koulutus

ATK- osaamisen kysymykseen vastasi 33 henkilöä, joista 42,4 % koki tärkeäksi itselleen ATK-perustaidot koulutuksen. Hyvin tärkeänä pidettiin myös verkkokaupan perustamiseen ja hallintaan liittyvää koulutusta sekä kuvankäsittelykoulutusta. Tuotesuunnitteluun, ohjeistamiseen ja tuotekorttiin sekä kaavatietotekniikkaan koki tarvitsevansa koulutusta 10-15 % vastaajista.

Kuvio 16. Vastaajien suunnitelmat osallistua koulutukseen tulevana 4:nä vuotena.

Vastaajista 40,7 % oli suunnitelmassa osallistua johonkin lisä- ja täydennyskoulutukseen ja 59,2 %:lla ei ollut tarkoitus osallistua mihinkään lisä- ja täydennyskoulutukseen tulevan neljän vuoden aikana. Mikäli kysymykseen vastasi kyllä, niin kysyttiin lisäksi, mihin koulutukseen oli tarkoitus osallistua. Vastaajien suunnitelmassa oli osallistua mm. opettajakoulutukseen, pukeutumisneuvonta-, tilanne- ja etikettipukeutumisen koulutukseen, värikonsulttikoulutukseen ja sisustusalan koulutukseen, nettisivujen tekemisen, tuotesuunnittelun sekä ATK- kaavoituksen koulutukseen. Kyllä vastanneista 18,2 % ei osannut vielä määrittellä, mihin koulutukseen he haluavat osallistua.

Kuvio 17. Koulutusmuodot, johon vastaajien oli helppo osallistua.

Tähän kysymykseen vastasi 50 henkilöä. Vastaajista 32 % koki osallistumisen monimuotokoulutuksena järjestettävään koulutukseen parhaiten itselleen sopivaksi. Lisäksi parhaiten vastaajille, 24 % sopi viikonloppuna järjestetty opetus. Verkko-opetuksen koki sopivaksi 22 % vastaajista. Vastaajista vain 6 %:lle sopi päiväopetuksena järjestettävä koulutus. Vastauksista voi päätellä, että suuri osa alalla työskentelevistä sekä vastaajista toimii pienissä yrityksissä tai itsenäisinä yrittäjinä, joille irtaantuminen työstä arkipäivänä on vaikeaa. Lisäksi pienessä yrityksessä työskentelevät työntekijät koulutautuvat useimmiten omalla vapaa-ajallaan ja maksavat koulutusmaksut itse.

Viimeiseen kysymykseen vastaajilla oli mahdollisuus kirjoittaa avoimeen kenttään asioita, joita he pitivät tärkeänä tekstiili- ja vaatetusalan lisä- ja täydennyskoulutuksen tarjontaa ja toteuttamista kehitettäessä. Ryhmittelin vastaukset seuraavasti; koulutuksen järjestämiseen liittyvät, sekä koulutustarjontaan liittyvät esille tulleet asiat.

Koulutuksen järjestämiseen liittyviä, vastaajille tärkeitä asioita olivat:

- Koulutuspaikan tulisi olla lähellä kotia, koulutuspäivien tulisi koostua tiiviistä asiapitoisista päivistä, joissa käydään läpi itselle tärkeistä asioista, ei yleistä ja hallinnassa olevien asioiden kertaamista. Siis täsmäkoulutusta.
- Ammattialakohtaisia opiskelijaryhmiä. Vaikka monialaisissa ryhmissä syntyisikin ideoita enemmän, oman alueen ulkopuolelta.
- Kouluttajien tulee olla sellaisia, joilla on tekstiili- ja vaatetusalan työkokemusta opettamastaan asiasisällöstä.
- Olisi mielenkiintoista kuunnella hyvin menestyvien vaateketjujen työntekijöiden ja pomojen puheenvuoroja.
- Monipuolinen yrittäjyys "malli", mm. Paola Suhonen" ym. Miten markkinoida ja miten pääsee maailmalle. - Ideointi, kankaat, lisätarvikkeet, värjäys, kaavat, korjausompelu, ym kokonaisvaltainen osaaminen.
- Kansainväliset markkinat ja kielitaito tulisi hallita perusammattitaidon lisäksi.
- Alan verkostoituminen on kaikkien alalla toimivien elinehto.
- Koulutustarjontaa on todella vähän ja tarjolla olevaa koulutusta järjestetään vain arkipäivisin, ei käy työssäkäyville.
- Nuorten kouluttamista alalle tulisi lisätä ja kiinnittää huomio työn laatuun. "Yrityksessäni työssäoppimassa olleet opiskelijat tekevät kyllä töitä, mutta työn laadusta joudun huomauttamaan."
- Eritäin tärkeää on, pysyä työssä ajan tasalla ja tietoinen uusimmista asioista ja yms., muuten työtä ei pysty tekemään parhaimmalla tiedolla ja taidolla.

Koulutustarjontaan liittyviä, vastaajille tärkeitä asioita:

- Materiaalitietouden- ja tuotetietouskoulutuksen ylläpito on tärkeää asiakasrajapinnassa työskenteleville. Asiakkaat haluavat tänä päivänä tietää aina vain enemmän tuotteita, joita ovat ostamassa.
- Konkreettiseen tekemiseen liittyvää koulutusta esim. ammatilliset ATK-ohjelmat

- Sisustustuotteiden ompelua esim. verhot ja niin että koulutus pitäisi sisällään vain sisustustuotteet (ei jotain rakentamista ja puu juttuja samaan koulutukseen).
- Asiakaspalvelu-, pukeutumisneuvonta- ja somistuskoulutusta.
- Värikonsultti- ja väriterapiakoulutusta.
- Asiakaspalvelukeskeisyyttä.
- Kaavakoulutusta sekä koneoppikoulutusta. Mallimestareita ja ompelukonekäänniköitä ei valmistu enää mistään.

Kysymyksen vastauksista voidaan nostaa esille, että alan koulutusta tulisi suunnitella ja markkinoida ammattialakohtaisille ryhmille ja koulutuksiin otettaisiin pelkästään alan osaamiseen liittyviä, selkeästi kohdennettuja sisältöjä. Tärkeänä pidettiin sitä, että kouluttajalla on opettamansa asiasisällön työelämäkokemus, että asia ei jää irralliseksi käytännön työskentelystä. Vastauksissa mainittiin useita eri koulutussisältöjä, joita pidettiin tärkeänä. Esille nousi tarve materiaalitietouteen ja tuotetuntemukseen, asiakaspalveluun, ATK-kaavoitukseen, vientiin ja ulkomailla tapahtuvaan markkinointiin liittyvät koulutukset, joissa päivitetäisiin alan uusinta tietoa.

5.4 Kvalitatiivinen haastattelukysely

Kvalitatiivinen haastattelu tehtiin kolmelle Hämeenlinnan seudun koulutus-kuntayhtymän päättävälle viranhaltijalle. Haastateltavat tunsivat yleisellä tasolla tekstiili- ja vaatetusalaa melko vähän. Tieto keskittyi alueella aiemmin toimineiden ja toimintansa lopettaneiden isojen tekstiili- ja vaatetusalan yritysten tuntemiseen. Yksi haastatelluista oli ollut aikaisemmissa työtehtävissään Hämeen elinkeinoyhtiössä tekemisissä tekstiili- ja vaatetusalan yritystoiminnan kehittämisen ja työpaikkojen säilyttämisen kanssa. Haastatellut tiesivät alueella toimivan ainakin yhden teollisesti vaatteita valmistavan keskisuuren yrityksen ja arvelivat sen lisäksi olevan 1-3 muuta pienempää yritystä. Sen lisäksi yksi haastateltava nosti esille vaatteiden teollisen teettämisen esim. Aasian maissa ja siihen liittyvät ongelmat. Esille nousi, Suomen pieni kuluttajavolyymi ja siitä johtuvat teetettävien sarjojen pieni koko ja pienten sarjojen vaikutus teettämisen hintaan ja saatavuuteen. Haastateltavat tiesivät, että alueella toimii paljon vaatteita ja kodintekstiilejä valmistavia mikroyrityksiä, mutta eivät tunteneet näitä yrityksiä tai niiden tarjoamia palveluita. Alueen vaatetusalan työtehtävien arvioitiin painottuvan vaat-

teiden myyntiin ja asiakaspalveluun liittyviin tehtäviin sekä yksityisyrittäjänä tehtävään ompelutyöhön.

Yksi haastateltavista oli tutustunut Opetushallituksen tekemiin tekstiili- ja vaatetusalaa koskeviin tutkimuksiin "pintapuolisesti" ja kaksi haastateltavaa tiesi niitä olevan, mutta ei ollut tutustunut niihin. Kaksi haastateltavista koki, että tekstiili- ja vaatetusalan työpaikkojen määrä teollisuudessa saattaa vielä vähentyä tulevaisuudessa, mutta alan työpaikkojen ja työtehtävien kokonaismäärän arveltiin pysyvän lähes ennallaan. Yksi haastateltavista oli selkeästi sitä mieltä, että teollinen vaatteiden valmistaminen ei tule vähenemään, vaan tulee pysymään samana tai jopa lisääntyä tulevaisuudessa. Työpaikkojen arveltiin lisääntyvän mm. yksilölliseen pukeutumisen liittyvissä palveluissa, niin vaatteiden myynnissä kuin yksilöllisen vaatteiden valmistamisessa sekä korjausompe-lussa. Verkkokaupasta hankittavien vaatteiden katsottiin lisäävän korjausompe-lutarvetta. Esille nousi myös kierrätettävistä materiaaleista "tuunattavat" yksilöllisten vaatteiden ja tuotteiden valmistus.

Opetushallitukseen oppilaitoksen aikuiskoulutukseen suunnattu rahoitus vähenee vuonna 2013. Haastateltavat olivat sitä mieltä, että rahoituksen väheneminen ei vaikuta Hämeenlinnan seudun koulutuskuntayhtymän alueella aikuiskoulutuksen painotuksiin eikä rahoituksen ja kehittämisen suuntaamiseen joillekin tietyille aloille. Yksi haastateltavista toi esille, että uuden hallitusohjelman mukaisesti valtava määrä rahoituksesta suunnataan nyt nuoriin ja ohjelman mukaiseen yhteiskuntatakuuseen, jonka tavoitteena on ehkäistä nuorten syrjäytymistä. Opetushallitus on vähentämässä tulevana vuonna oppilaitoksen nuorisosaasteen opiskelijapaikkoja ja vielä on epävarmaa määrääkö Opetushallitus sen koskemaan joitakin tiettyjä aloja.

Haastattelussa nousi esille, että samalla kun Hämeenlinnan seudun oppisopimustoimiston oppisopimuskoulutuksen aloituspaikkoja vähennetään, niin niitä suunnataan yhteiskuntatakuun perusteella nuorille ammatillisen perustutkinnon suorittamiseen. Tämä vähentää aikuisten mahdollisuutta suorittaa ammatti- ja erikoisammattitutkintoja oppisopimus-koulutuksena, mikä taas lisää aikuiskoulutuksen täydennyskoulutustarvetta. Yksi haastateltavista ennakoii, että edellä mainitut tekijät aiheuttavat hetkellisen vajeen aikuiskoulutuksen rahoituksessa sekä tarjonnassa, mutta tilanne tulee tasaantumaan.

Oppilaitoksessa syksyllä 2013 alkava aikuisten näyttötutkintona suoritettava Tekstiili- ja vaatetusalan perustutkinto, suutarin osaamisala, lisää alueen ja alan aikuiskoulutustarjontaa.

Kaikkien haastateltavien mielestä Hämeenlinnan seudun koulutuskuntayhtymän, Koulutuskeskus Tavastiassa tullaan edelleen järjestämään tekstiili- ja vaatetusalan aikuiskoulutusta samansuuntaisesti kuin sitä on järjestetty tähänkin saakka. Haastateltavat näkivät, että oppilaitoksessa järjestettäviä valmistavia koulutuksia tulisi moduloida ja tuotteistaa siten, että alueella toimiville alan ammattilaisille pystyttäisiin tarjoamaan ajan-kohtaista täydennyskoulutusta. Yksi haastateltavista toi esille myös mahdollisuuden, että aikuisten näyttötutkintoina suoritettavia ammatillisia perustutkintoja voitaisiin tuotteistaa ja tarjota alalla toimiville osaamisen päivittämiseen liittyviä lyhytkoulutuspalvelutuotteita. Valmistavien koulutusten tuotteistamisen ja koulutuspalvelutuotteiden kehittämisen rahoituksen tulisi tapahtua Hämeen Elinkeino- liikenne- ja yrityskeskukselta haettavalla hankeavustuksella.

5.5 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimukseen kerättiin 150 tekstiili- ja vaatetusalan yrityksen puhelinnumerot, näistä 89 antoi sähköpostiosoitteen sekä luvan lähettää tutkimuskyselyyn. Kysely lähetettiin 89:n sähköpostiosoitteeseen ja määräaikaan mennessä kyselyyn oli vastannut 54 henkilöä, joten vastausprosentiksi saatiin 53 %. Vastausprosentti on kohtalainen, kun sitä verrataan lähetettyihin kyselyihin. Mikäli vastaajien määrää verrataan kaikkiin 89 yrityksissä toimiviin, mahdollisiin vastaajiin joka on 208 henkilöä, niin vastaajien määrä on vain 26 %. Tutkimustulosten analyysiä tehdessä vastauksista nousi esille tutkimuskysymysten asetteluun liittyviä päällekkäisyyksiä sekä valikkovaihtoehtoissa että avoimissa kysymyksissä. Tämä tulisi huomioida täsmällisemmällä kysymysten asettelulla.

Tutkimuksen validiteettia arvioitaessa mittaustulosta verrataan vain todelliseen tietoon mitattavista asioista. Validiteetin arviointi kohdistaa huomionsa kysymykseen, kuinka hyvin tutkimusmenetelmä ja siinä käytetyt mittarit vastaavat sitä ilmiötä, jota halutaan tutkia. (Pirkko Anttila, 1996, 402).

Tehdyn tutkimuksen validiteetti on kohtuullisen hyvä. Survey-tutkimuksessa käytettävät määrälliset mittarit antavat selkeää tietoa tutkimuksen kohteena oleviin tekijöihin ja asetettuihin tavoitteisiin. Tutkimuksesta saatiin tietoa alueella toimivien tekstiili- ja vaatetusalan ammattilaisille tarvitsemista täydennyskoulutussisällöistä ja tietoa siitä, miten koulutusta tulisi järjestää, jotta siihen olisi mahdollisimman helppo osallistua. Kyselystä saatiin tietoa, jota voidaan käyttää Hämeenlinnan seudun koulutuskuntayhtymän, tekstiili- ja vaatetusalan täydennyskoulutusta kehitettäessä. Saaduista tiedoista nousi myös selkeästi esille oppilaitoksessa järjestettävien tekstiili- ja vaatetusalan tutkintojen valmistavien koulutusten koulutussisältöjä, joita on mahdollisuus tulevaisuudessa tuottaa.

6 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Tekstiilien- ja vaatteiden teollisen valmistamisen väheneminen ei tarkoita sitä, että vaatetusalan peruskoulutusta tai täydennyskoulutusta ei tarvittaisi. Vahvasti tekstiili- ja vaatetusalalle sitoutuneet ammattilaisten on mahdollisuus suunnata tulevaisuudessa osaamistaan yksilöllisten vaatteiden valmistamiseen yhdistettynä pukeutumiseen liittyvien palveluiden tuottamiseen, vaatteiden valmistuttamiseen, hankintoihin ja tuotteiden myyntiin. Myös vaatemyyntiin keskittyneen verkkokaupan tulee tuntea vaatteen valmistamiseen, materiaaliin ja laatuun liittyviä asioita. Voidaan siis sanoa, että henkilöltä, joka työskentelee vaatteiden myynnin parissa, niin vaaditaan yhä enemmän vaatetusalan ammattilaisuutta, eikä pelkästään myynnin tai kaupankäynnin osaamista.

Kanta-Hämeen sekä Hämeenlinnan seudun koulutuskuntayhtymän alueella toimii runsaasti alaan sitoutuneita ammattilaisia, joista suurella osalla on ammatillinen tutkinto suoritettuna. Niin Tekstiili- ja vaatetusalan ammattilaisten kuin oppilaitoksen päättäjien mielestä alueen tekstiili- ja vaatetusalan työpaikkojen määrä tulee pysymään samansuuruisena lähitulevaisuudessa. Alalla tarvittava osaaminen muuttuu työelämän muutosten ja erityisesti verkkokaupan myötä. Työpaikkojen nähtiin lisääntyvän yksilöllisten vaatteiden ja sisustustuotteiden valmistuksessa, pukeutumiseen liittyvien palvelujen sekä verkkokaupan työtehtävissä. Lisäksi tutkimuksessa nousi esille vaatetusalalla toimivien ammattilaisten ajankohtainen materiaali- ja tuotetietous -osaamisen tärkeys.

Alueella toimivien ammattilaisten täydennyskoulutustarpeet kohdistuivat selkeästi seuraaviin koulutuksiin: materiaalitietous, tekstiili- ja vaatetusalan hankinnat, visuaalinen markkinointi, vieraat kielet (englanti, ruotsi ja venäjä), palvelutuotteistaminen, pukeutumisneuvontaan ja asiakaspalveluun liittyvät sisällöt, Atk -perustaidot, kuvankäsittelyohjelmat sekä verkkokaupan perustaminen ja ylläpitäminen. Lisäksi toivottiin tilaisuuksia ja luentoja, joissa olisi alalla menestyvien yritysten edustajia kertomassa omasta toiminnastaan. Alalla menestyvien yritysten edustajia on vierailletkin vuosittain luennoimassa oppilaitoksessa, ja tilaisuuksista on tiedotettu myös alan yrityksiin. Tulevaisuudessa tulisikin kiinnittää huomiota tilaisuuksien aktiivisempaan markkinointiin. Tutkimuksessa esille tulleet vastaajien koulutustarpeet vastasivat hyvin kohderyhmän näkemyksiä vaatetusalan tulevaisuudesta. Saaduista tiedoista nousi selkeästi esille oppilaitoksessa järjestettävien alan näyttötutkintoon valmistavien koulutusten koulutussisältöjä, joita on mahdollisuus tulevaisuudessa tuotteistaa. Osa tutkimuskyselyssä esille tulleista koulutussisällöistä oli sellaisia, jotka kuuluvat muiden koulutusalojen asiantuntijuuden piiriin, kuten alalle suunnattuun Atk-perustaitoihin ja markkinointiin liittyvät koulutukset. Näiden koulutusten kehittäminen ja tuotteistaminen vaatisi yli koulutusalarajojen tehtävää yhteistyötä.

Vastaajista 47 % oli tarkoitus osallistua alan täydennyskoulutukseen tulevana neljänä vuotena. Tekstiili- ja vaatetusalan täydennyskoulutusta tulisi järjestää monimuoto-koulutuksena, mutta myös verkko-opetuksena järjestettävää koulutusta pidettiin mahdollisena. Lähiopetuksen tulisi olla mieluiten viikonloppuna, osalle sopi myös illat. Koulutusta tulisi järjestää ammattialakohtaisissa ryhmissä ja lähipäivien tulisi olla tiiviitä ja asiapitoisia.

Tämän työn jatkotutkimus voisi liittyä seuraaviin aiheisiin:

1. Koulutuspalvelutuote ja markkinointi, jossa selvitettäisiin minkälaiset markkinoinnin menetelmät tavoittavat niitä henkilöitä, jotka ovat kiinnostuneita kehittämään omaa ammattitaitoaan sekä henkilöitä, joilta puuttuu alan ammatillinen peruskoulutus tai jotka eivät ole osallistuneet mihinkään täydennyskoulutukseen kuluneen 10 vuoden aikana.
2. Koulutuspalvelutuote ja asiakaslähtöinen aikuiskoulutus, miten koulutuspalvelutuotteet voivat tulevaisuudessa vastata opetushallituksen kirjaamiin aikuiskoulutuksen tulevaisuuden tavoitteisiin, koulutustili ja yksilöllinen täydennyskoulutus.

Alalla ja alueella tarvitaan aikuisille suunnattua tutkintotavoitteista valmistavaa koulutusta sekä täydennyskoulutusta. Oppilaitosten tulee erikoistua ja markkinoida koulutusta yli oppilaitosten jäsenkuntarajojen. Koulutustili on aikuiskoulutuksen tulevaisuutta, jolla pyritään huomioimaan työllisen yksilölliset koulutustarpeet. Hämeenlinnan seudun koulutuskuntayhtymän, tekstiili- ja vaatetusalan aikuiskoulutuksen täydennyskoulutuspalvelutuotteita tulee kehittää asiakaslähtöisesti, vastaamaan alan toimijoiden yksilöllisiä koulutustarpeita. Koulutuspalvelutuotteiden kehittämistä tulisi tehdä oppilaitoksessa yhteistyössä yli koulutusalarajojen.

Lähteet

Alkula, Tapani, Pöntinen, Seppo ja Ylöstalo, Pekka. 1994. Sosiaalitutkimuksen kvantitatiiviset menetelmät. Porvoo: WSOY.

Anttila, Pirkko. 1996. Tutkimisen taito ja tiedon hankinta. Helsinki. Gummerus.

Eniro.2012.Kartat ja reitit. [verkkajulkaisu]. Saatavuus
<http://www.eniro.fi/kartta/#>. (1.11.2012).

Faktia. 2012. Koulutukset. [verkkajulkaisu]. Saatavuus
<http://www.faktia.fi/fin/koulutukset/>. (15.10.2012).

Hanhijoki, Ilpo, Katajisto, Jukka, Kimari, Matti ja Savioja, Hannele. 2011:25. Koulutus ja työvoiman kysyntä 2025. Ennakointituloksia tulevaisuuden työpaikoista ja koulutustarpeista. Tampere. OPH/Edita. [verkkodokumentti]. Saatavuus
http://oph.fi/download/138322_Koulutus_ja_tyovoiman_kysynta_2025_Ennakointituloksia_tulevaisuuden_tyopaikoista_ja_koulutustarpeista.pdf. (11.9.2012).

Heikkilä, Tarja. 2004. Tilastollinen tutkimus. Helsinki. Edita.

Hyria koulutus Oy. 2012. Koulutukset. Aikuiset. [verkkajulkaisu]. Saatavuus
<http://www.hyria.fi/koulutukset/aikuiset/koulutusalat>. (15.10.2012).

Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. 2012. Kanta- ja Päijät- Hämeen aikuis- koulutus haasteiden edessä ennakointia vuosille 2012- 2015. [verkkodokumentti]. Saatavuus
http://www.elykeskus.fi/fi/ELYkeskukset/HameenELY/Osaaminenjakulttuuri/Documents/Kanta- ja Päijät-Hämeen aikuiskoulutus haasteiden edessä, Raportteja _46_2012.pdf. (29.8.2012).

Hämeenlinnan kaupunki. 2012. Kehittyvä Hämeenlinna. Moottoritien kate. Hankekuvaus. [verkkajulkaisu]. Saatavuus
[http://www.hameenlinna.fi/Kehittyva-Hameenlinna /Moottoritien-kattaminen/Tavoite/](http://www.hameenlinna.fi/Kehittyva-Hameenlinna/Moottoritien-kattaminen/Tavoite/). (2.9.2012).

Koulutuskeskus Tavastia. 2012. Aikuiset. Koulutustarjonta. [verkkajulkaisu]. Saatavuus
<http://www.kktavastia.fi/portal/aikuiset/koulutustarjonta/>. (15.10.2012)

Koulutuskeskus Tavastia. 2012. Markkinointi ja viestintä. Tavastian viralliset esittelydiat. [verkkajulkaisu]. Saatavuus
https://www.kktavastia.fi/portal/intranet/henkilokunnalle/markkinointi_ja_viestinta/power_point_pohjat_ja_diaesitykset/. (3.9.2012).

Koulutuskeskus Tavastia. 2010. Tekstiili- ja vaatetusalan perustutkinto, Oppilaitoskohmainen ope-tussuunnitelma. [verkkajulkaisu]. Saatavuus
https://www.kktavastia.fi/portal/intranet/opiskelijoille/nuorten_koulutus/opetuksen_suunnitelmat/tekstiili-_ja_vaatetusalan_perustutkinto/. (8.8.2012).

Koulutuskeskus Tavastia. 2012. Toimintakertomus ja tilinpäätös vuodelta 2011. [verkkajulkaisu]. Saatavuus
http://www.kktavastia.fi/portal/koulutuskeskus_tavastia/hameenlinnan_seudun_koulutus_kuntayhtyma/suunnitelmat__raportit_ja_ohjelmat/. (17.9.2012 ja 3.11.2012).

Kuntalehti. 2012. Hämeenlinna purkaa kaksi siltaa kaupungin keskustasta. [verkkajulkaisu]. Saatavuus
<http://www.kuntalehti.fi/haku/sivut/Results.aspx?k=moottoritien%20kate&start1=1>. (2.9.2012).

Laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta 21.8.1998/631. [verkkajulkaisu]. Saatavuus
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980631>. (12.10.2012).

Opetushallitus. 2005. Näyttötutkinnon perusteet. Vaatetusalan erikoisammattitutkinto. Määräys 4/011/2005.

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2011. Koulutus ja tutkimus vuosina 2011-2016 – kehittämissuunnitelma. [verkkodokumentti]. Saatavuus
http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/koulutuspolitiikka/asiakirjat/Kesu_2011_2016_fi.pdf. (11.10.2012 ja 4.11.2012)

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2011. Oppisopimuskoulutuksen laadun kehittäminen, Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2011:8. [verkkodokumentti]. Saatavuus
<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2011/liitteet/tr08.pdf?lang=en>. (29.8.2012).

Tekstiili lehti. 2011/4. Tuotehallinnan uutuuksia. Suomen Tekstiiliteknillinen liitto ry.

Tilastokeskus. 2011. Tilastot. Aluetilinpidon tuotanto- ja työllisyystiedot vuodelta 2009 julkaistu. [verkkojulkaisu]. Saatavuus
http://www.stat.fi/til/altp/2009/01/altp_2009_01_2011-11-30_tie_001_fi.html. (1.9.2012).

Tissari, Tuula 2008. Vaatetusala Suomessa 2017, Tulevaisuuskuvia ja visio vaatetusalan kehitymisestä. [verkkodokumentti]. Saatavuus
http://www.taito.fi/uploads/tx_wecdiscussion/Tuula_Tissarin_artikkeli.pdf. (6.9.2012).

Työ- ja elinkeinotoimisto. 2012. Hämeenlinnan seutu. Koulutusneuvonta. [verkkojulkaisu]. Saatavuus
<http://www.mol.fi/toimistot/hameenlinna/>. (6.9.2012).

Wikipedia a. 2012. Kanta-Hämeen maakunta. [verkkojulkaisu]. Saatavuus
<http://fi.wikipedia.org/wiki/Kanta-H%C3%A4me>. (1.9.2012).

Wikipedia b. 2012. Akaa. [verkkojulkaisu]. Saatavuus
<http://fi.wikipedia.org/wiki/Akaa>. (1.9.2012).

Wikipedia c. 2012. Pälkäne. [verkkajulkaisu]. Saatavuus
<http://fi.wikipedia.org/wiki/P%C3%A4lk%C3%A4ne>. (1.9.2012).

Wikipedia d. 2012. Urjala. [verkkajulkaisu]. Saatavuus
<http://fi.wikipedia.org/wiki/Urjala>. (1.9.2012).

Wikipedia e. 2012. Uusimaa. [verkkajulkaisu]. Saatavuus
<http://fi.wikipedia.org/wiki/Uusimaa>. (1.9.2012).

Wikipedia f. 2012. Kainuu. [verkkajulkaisu]. Saatavuus
http://fi.wikipedia.org/wiki/Kainuun_maakunta. (1.9.2012).

Haastattelut

Haajanen, Jouni 2012. Haastattelu 29.10.2012. Hämeenlinna.

Immonen, Tuula 2012. Puhelinhaastattelu 5.11.2012. Hämeenlinna.

Kujala, Heini 2012. Haastattelu 26.10.2012. Hämeenlinna.

Ruhala, Arto 2012. Haastattelu 25.10.2012. Puhelinhaastattelu 5.11.2012. Hämeenlinna.

Liite1. Kyselylomake

Tekstiili- ja vaatetusalan lisä- ja täydenniskoulutuksen tarvekartoitus Kanta-Hämeen ja Koulutuskeskus Tavastian jäsen kuntien alueella

Hyvä vaatetusalan ammattilainen!

Vastauksesi on tärkeä tutkimuksen luotettavuuden kannalta ja olet sen avulla itse mukana kehittämässä vaatetusalaa sekä vaikuttamassa alan koulutustarjontaan. Kysely on avoinna 8.10.2012 klo 21.00 saakka. Vastaamiseen kuluu aikaa noin 15 minuuttia.

Kaikkien kyselyyn vastanneiden kesken arvotaan yksi värianalyysi (arvo 180€) ja kaksi tuotepakettia (arvo 20€). Mikäli haluat osallistua arvontaan, lisää lomakkeen lopussa olevaan sarakkeeseen oma sähköpostiosoitteesi. Arvonnan voitoista ilmoitetaan voittajille 17.10.2012, klo 16 mennessä.

1. ESITIEDOT

1.1 Sukupuoli *

1. nainen
 2. mies

1.2 Ikä *

1. 18-25
 2. 26-40
 3. 41-55
 4. 56-65

1.3. Olen toiminut tekstiili- ja vaatetusalan työtehtävissä *

1. alle 5 v
 2. 5-15 v
 3. 16-25 v
 4. yli 25 v

2. KOULUTUS

2.1

1. peruskoulu vuonna
 2. ylioppilas vuonna

2.2. Muu koulutus

Valitse korkein tutkinto

1. tekstiili- ja vaatetusalan perustutkinto, pukuompelija
 2. käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinto, artesaani
 3. ammattitutkinto, mikä?
 4. erikoisammattitutkinto, mikä?
 5. alempi opistoasteen tutkinto, tekniikko tmv, mikä?
 6. ylempi opistoasteen tutkinto, insinööri tmv, mikä?
 7. ammattikorkeakoulututkinto, mikä?
 8. yliopisto tai korkeakoulu, mikä?
 9. Muu koulutus, mikä?

Valmistumisvuosi *

3. TOIMIMINEN TEKSTIILI-/VAATETUSALALLA

3.1 Toimin tekstiili-/vaatetusalan *

- 1. yrittäjänä
- 2. työntekijänä
- 3. opettajana/kouluttajana

3.2 Toimin tekstiili-/vaatetusalalla

- 1. mittatilausompelijana
- 2. sisustusompelijana
- 3. ompelijana sarjatuotannossa
- 4. kaavoittajana sarjatuotannossa
- 5. leikkaajana sarjatuotannossa
- 6. korjausompelijana
- 7. vaatehuoltajana
- 8. vaatemyyjänä pienessä myymälässä
- 9. vaatemyyjänä ketjumyymälässä
- 10. asustemyyjänä
- 11. visualistina
- 12. kangas ja lisätarvikemyyjänä
- 13. sisäänostajana
- 14. esimiehenä
- 15. muu

3.3 Miten näet tekstiili-/vaatetusalan kehityksen tulevaisuudessa Suomessa? *

	vähenee	pysyy ennallaan	lisäntyy
1. Teollinen vaateen valmistus	☐	☐	☐
2. Mittatilausompelu	☐	☐	☐
3. Sisustustuotteiden valmistus	☐	☐	☐
4. Käsityöläisyys	☐	☐	☐
5. Työpaikat vaateen myyntitehtävissä	☐	☐	☐
6. Työpaikat ostotehtävissä	☐	☐	☐
7. Työpaikat suunnittelutehtävissä	☐	☐	☐
8. Työpaikat kaavoitustehtävissä	☐	☐	☐
9. Pukeutumiseen liittyvät palvelutehtävät	☐	☐	☐
10. Tuotteiden valmistuttaminen Suomessa	☐	☐	☐
11. Tuotteiden valmistuttaminen Suomen lähialueilla	☐	☐	☐
12. Tuotteiden valmistuttaminen halpatuontimaissa	☐	☐	☐
13. Vaatteiden verkkokauppa	☐	☐	☐

3.4. Haluaisitko toimia tekstiili-/vaatetusalalla tulevaisuudessakin?

- 1. kyllä
- 2. ei

4. KOULUTUSTARVE

4.1. Montako kertaa olet osallistunut tekstiili-/vaatetusalan lisä- tai täydennyskoulutukseen viimeisen 10 vuoden aikana? *

1. 0, miksi
2. 1-2
3. 3-4
4. 5-6
5. 7-8 kertaa

Mihin ja milloin

4.2. Minkälaista koulutusta koet tarvitsevasi tällä hetkellä omassa työssäsi ?

4.2.1. Tekstiilin/vaateen suunnittelu, valmistus ja tekninen osaaminen

1. tuotesuunnittelu
2. kaavoitus
3. erikoistekniikat, (brodeeraus, erilaiset kirjonnat, muuta?
4. materiaalitietous
5. materiaalien erikoiskäsittelytekniikat, värjäys, huovutus
6. muuta

4.2.2. Yrittäjyys ja markkinointi

1. yrittäjyys
2. tekstiili-/vaatetusalan hankinnat
3. tekstiili-/vaatetusalan logistiikka
4. tekstiili-/vaatetusalan sopimuskäytännöt
5. visuaalinen markkinointi/somistaminen
6. muotinäytöksien järjestäminen
7. vieraat kielet, mitä?

4.2.3. Asiakaspalvelu ja myynti

- 1. palvelutuotteistaminen
- 2. pukeutumisneuvonta
- 3. tilanne ja etikettipukeutuminen
- 4. asiakaspalvelu ja vaatemyynti
- 5. hyvin istuva vaate ja korjausompelu
- 6. värianalyysi
- 7. sisustusmyyntityö
- 8. värit sisustuksessa

4.2.4. ATK -osaaminen

- 1. tuotesuunnittelu
- 2. ohjeistaminen ja tuotekortti
- 3. kaavatietotekniikka
- 4. kuvankäsittely
- 5. verkkokaupan perustaminen
- 6. verkkokaupan hallinta
- 7. ATK-perustaidot

4.2.5 Minkä muun koulutuksen tarvetta sinulla on

4.3. Onko sinulla suunnitelmissa osallistua johonkin koulutukseen seuraavan 4 vuoden aikana *

- Kyllä, mihin koulutukseen
- Ei

4.4. Minkälaiseen koulutusmuotoon sinun olisi helpoin osallistua?

- 1. monimuotokoulutukseen, mikä muodostuu lähipäivistä ja itsenäisestä etäopiskelusta yleensä oman työn ohella
- 2. päiväopetuksena järjestettävään koulutukseen
- 3. iltaopetuksena järjestettävään koulutukseen
- 4. viikonloppuopetuksena järjestettävään koulutukseen
- 5. verkko-opetuksena järjestettävään koulutukseen: koulutukseen ei sisälly lähipäiviä, opiskelu tapahtuu verkossa erillisellä oppimisalustalla

4.5. Kerro, mitä pitäisit tärkeänä tekstiili-/vaatetusalan lisä- ja täydennyskoulutuksen tarjontaa ja toteuttamista kehitettäessä.

Kiitos vastauksestasi!

Mikäli haluat osallistua arvontaan, niin lisää sähköpostiosoitteesi alla olevaan kenttään.

Liite 2. Vastaukset kyselyyn

1. ESITIEDOT

1.1 Vastaajien sukupuoli

Vastaajien sukupuoli	hlö	%
Nainen	52	96,3
Mies	2	3,7

1.2 Vastaajien ikä

Vastaajien ikä	hlö	%
18 - 25 v	1	1,9
26 - 40 v	13	25,5
41 - 55 v	24	47
41 - 55 v, miehiä	2	3,7
56 - 65 v	11	21,7

1.3 Vastaajien toimiminen tekstiili- ja vaatetusalan työtehtävissä

	hlö	%
alle 5 v	3	5,6
5-15 v	20	37
16-25 v	17	31,5
ylvi 25	14	25,9

2. KOULUTUS

2.1 Peruskoulutus ja suorittamisvuosi

	Peruskoulu	%	Lukio	%
1960 -l	2	4,4		
1970 -l	6	13,3	4	8,9
1980 -l	4	8,9	15	33,3
1990 -l	5	11,1	6	13,3
2000 -l			3	6,7
2010 -l				

2.2 Muu ammatillinen koulutus

	1.	2.	%	3.	4.	%	5.	%	6.	7.	%	8.	%	9.	%
1970 -l	1	2	5,8	1		1,9	3	5,8						3	
1980 -l	1		1,9	2	3	9,6	1	1,9		2	3,8	1	1,9	2	3,8
1990 -l	1		1,9	1	1	3,8	1	1,9	1	3	7,7	2	3,8	3	5,8
2000 -l	1	1	3,8	3	2	9,6	1	1,9	2	3	9,6			2	3,8
2010 -l				1		2				1	1,9				
Yht	4	3	13,5	8	6	26,9	6	12	3	9	23,1	3	5,8	10	28,8

1. Tekstiili- ja vaatetusalan perustutkinto, pukuompelija
2. Käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinto, artesaan
3. Ammattitutkinto, mikä ?
4. Erikoisammattitutkinto, mikä ?
5. Alempi opistoaste, teknikko, tmv ?
6. Ylemmpi opistoaste, insinööri, tmv, mikä?
7. AMK-tutkinto, mikä ?
- 8. Yliopisto tai korkeakoulututkinto, mikä?**
9. Muu koulutus, mikä

3. TOIMIMINEN VAADETUSALALLA

3.1 Toimin tekstiili- ja vaatetusalalla

	hlö	%
Yrittäjä	27	52,9
Työntekijä	18	35,3
Opettaja/kouluttaja	6	11,7

3.2 Toimin tällä hetkellä tekstiili- ja vaatetusalan tehtävissä

Työtehtävä	hlö	%
Mittatilausompelija	7	14
Sisustusompelija	9	18
Ompelija sarjatuotannossa	3	6
Kaavoittaja sarjatuotannossa	3	6
Leikkaaja sarjatuotannossa	3	6
Korjausompelija	10	20
Vaatehuoltaja		
Vaatemyyjä pienessä myymälässä	9	18
Vaatemyyjä ketjumuymälässä	1	2
Asustemyyjä	4	8
Visualisti	1	2
Kangas- ja lisätarvikemyyjä	5	10
Sisäänostaja	7	14
Esimies	13	26
Muu	21	42

Muu koulutus:

- Laskentatoimen yo-merkonomi
- Kansakoulu
- Ei muuta koulutusta 2
- Kaavasuunnittelija
- Merkantti 2

3.4 Haluan myös tulevaisuudessa työskennellä tekstiili- ja vaatetusalalla

	hlö	%
Kyllä	48	92,3
Ei	4	7,7

4. KOULUTUSTARVE

4.1 kuinka monta kertaa olet osallistunut tekstiili- ja vaatetusalan täydennyskoulutukseen viimeisen 10 vuoden aikana.

	hlö	%
0 kertaa	25	46,3
1-2 kertaa	16	29,6
3-4 kertaa	5	9,2
5-6 kertaa	3	5,5
7-8 kertaa	3	5,5

Miksi ei ollut osallistunut koulutukseen?

- Muuta koulutusta ensisijaisesti
- Ei ole ollut aikaa
- Käyty jo monta, aikapula
- Valmistunut 2004
- En tarvitse vaatetuspuolen koulutusta vaan kaupan alan koulutusta
- Ei ole ollut tarvetta
- Olen ollut vasta 1 vuoden yrittäjänä, ei ole ollut vielä aikaa
- En ole kokenut tarvetta
- En tiedä
- Ei tarjolla
- Ei ole ollut "helposti" tarjolla, tietoa niistä
- Ei sopivaa koulutusta
- Koulutusta ei ole tarjolla, opiskelen...
- Ei ole ollut tilaisuutta
- Työni painottuu markkinointiin ja myyntiin
- Työtehtäväni liittyy enemmän ostamiseen ja varastointiin/ logistiikkaan
- Ei ole ollut tarvetta

Jos oli osallistunut, niin mihin koulutukseen ja millloin?

- Väri- ja tyylikoulutus n. 5 vuotta sitten
- Moniin erilaisiin valmistajien koulutuksiin, tekstiiliteollisuus ry:n järjestämiin

- Stylisti 2012
- Tuotesuunnittelu ja markkinointi koulutus 1994
- Mestari-myyjäkoulutus vuosina 2001 ja 2012
- Moda- koulutus 2011
- Sisustaja –koulutus 2010
- Kansalaisopiston kurseja
- Vaatetusalan eat, pukeutumisneuvoja valmistava koulutus
- Erilaisia kudonnan kurseja
- Yrittäjäkurssi, verhokurseja
- Vaatetusalan ostotoiminta ja valikoimasuunnittelu
- Myyjän ammattitutkinto, pukeutumisneuvonta
- Pukeutumisneuvoja koulutus 2005, ketjun omia lyhytkoulutuksia
- Pukeutumisneuvoja, Jollas-instituutti 2003-2004, täydentävä pukeutumisvärit kurssi
- Trendikoulutus 2007
- Ostokoulutus 2010
- Oman alan lyhytkurseja vaihtelevasti
- Tuotantopäällikkökoulutus, TE-keskus 2006, management of the fashion Supply Chain, Tampereen teknillinen yliopisto 2005
- Erilaisia lyhytkurseja
- Johtajuuden erikoisammattitutkinto työn ohella vuonna 2001-2002
- Firman sisäisiä päivityskoulutuksia
- TAIK, värjäys ja patinointi 2008, Magic Paper 2002 Tanska, Sönderborg:Historiska Kostymer 2000

4.2 Minkälaista koulutusta koet tarvitsevasi tällä hetkellä omassa työssäsi?

4.2.1 Tekstiilin- ja vaatteiden suunnittelu, valmistus ja tekninen osaaminen

	hlö	%
Tuotesuunnittelu	7	14,9
Kaavoitus	6	12,8
Erikoistekniikat (brodeeraus, kirjonnat, muuta?)	5	10,6
Materiaalitietous	17	36,2
Materiaalien erikoiskäsittelytekniikat, värjäys huovutus	6	12,8
Muuta	6	12,8

Muuta koulutusta:

- Esimiestaidot
- Ikkunasomistaminen
- Haluaisin saada kartoitusta Suomessa toimivista yrittäjistä ja yhteistyömahdollisuuksista
- Nettiopetusta
- Opettamisen oppiminen

4.2.2 Yrittäjyys ja markkinointi

	hlö	%
Yrittäjyys	9	23,7
Tekstiili- javaatetusalan hankinnat	15	39,5
Tekstiili- javaatetusalan logistiikka	5	13,6
Tekstiili- ja vaatetusalan sopimuskäytännöt	6	15,8
Visuaalinen markkinointi/ somistaminen	13	34,2
Muotinäytöksen järjestäminen	3	7,9
Vieraat kielet, mitä	10	26,3
Englanti	10	26,3
Venäjä	4	10,5
Ruotsi	2	5,3
Viro	1	2,6

4.2.3 Asiakaspalvelu ja myynti

	hlö	%
Palvelutuotteistaminen	11	34,4
Pukeutumisneuvonta	9	28,1
Tilanne- ja etikettipukeutuminen	9	28,1
Asiakaspalvelu ja vaatemyynti	9	28,1
Hyvin istuva vaate ja korjausompelu	6	18,7
Värianalyysi	11	34,4
Sisustusmyyntityö	5	15,6
Värit sisustuksessa	7	21,9

4.2.4 ATK-osaaminen

	hlö	%
Tuotesuunnittelu	5	15,2
Ohjeistaminen ja tuotekortti	4	12,1
Kaavatietotekniikka	4	12,1
Kuvankäsittely	11	33,3
Verkkokaupan perustaminen	12	36,4
Verkkokaupan hallinta	11	33,3
ATK-perustaidot	4	12,1

4.2.5 Minkä muun koulutuksen tarvetta sinulla on?

- Nettisivujen teko/ylläpito
- Tällä hetkellä ei minkään
- varmasti paljonkin, mutta en osaa sanoa
- Sisustus stailaus+värit
- Kaikkea koulutuksen osa-alueita tulee ammattikorkeakoulussa ja Helsingin yliopistossa, mutta opettajien täsmäkoulutus yrittäjyyden näkökulmasta puuttuu
- Talouspuolen; budjetointi jne.
- Esimieskoulutus, johtaminen
- Mielestäni alalla tarvitaan jokaiselle ammattiryhmälle tajua markkinoinnista ja myynnistä. Pelkkä hyvä tuote ei enää myy ja kv kilpailu muuttanut markkinat täysin 10 vuoden aikana. Kilpailukykytekijät valitettavasti monella alan ihmisellä edelleen viime vuosituhannen puolella.
- Ei nähdäkseni nyt ole koulutustarvetta
- Tämän hetkessä työssäni en kaipaa lisäkoulutusta

4.3 Onko sinulla suunnitelmassa osallistua johonkin koulutukseen seuraavan neljän vuoden aikana?

	hlö	%
Kyllä	22	40,7
Ei	32	59,3

Mihin koulutukseen?

- Ketjun omat koulutukset
- 4.2.5
- Pukeutumisneuvoja
- Jos sopiva sattuu kohdalle kts.ed
- Ammatilliseen opettajakoulutukseen
- En vielä tiedä. Sisustustekstiilien valmistus ja värit.
- Jos löytyy jotain kiinnostavaa
- Katso kohta 1-3
- Värikonsultti
- ?
- Teen gradua ym loppuopintoja Hy
- Eos
- Ei tiedä vielä
- Englannin kieli
- Ammattitaitoa tukeviin lyhytkoulutuksiin
- Todennäköisesti, mutta aihealuetta en vielä osaa tarkemmin sanoa
- Kielet
- Ohjaamis- ja opetuskoulutukseen

4.4 Minkälaiseen koulutusmuotoon sinun olisi helpoin osallistua?

	hlö	%
Monimuotokoulutuksena järjestettävään koulutukseen	16	32
Päiväopetuksena järjestettävään koulutukseen	3	6
Iltaopetuksena järjestettävään koulutukseen	8	16
Viikonloppuopetuksena järjestettävään koulutukseen	12	24
Verkko-opetuksena järjestettävään koulutukseen	11	22

4.5 Kerro mitä pitäisit tärkeänä tekstiili- ja vaatetusalan lisä- ja täydennyskoulutustarjontaa ja toteuttamista kehitettäessä?

- koulutuspaikka läheltä kotia ja tiiviitä asiapäiviä, haluamista asioista, joissa ei olisi muiden asioiden kertaamista, mitkä on jo hallinnassa
- Materiaali- ja tuotetietokoulutusten ylläpito on tärkeää asiakasrajapinnassa työskentelevien koulutuksessa. Asiakkaat haluavat tänä päivänä tietää aina vain enemmän tuotteista, joita ovat ostamassa.
- Konkreettiseen tekemiseen liittyvää koulutusta esim. ammatilliset ATK-ohjelmat
- Opettajien pitää olla sellaisia, jotka ovat tehneet tekstiili- ja vaatetusalan töitä itsekin. Jos koulutetaan vaate- tai sisustusmyyjiä, niin kyllä opettajalla pitää olla työkokemusta myyntityöstä, jotta sitä pystyy opettamaan.

- sisustustuotteiden ompelua esim: verhot ja niin että koulutus pitäisi siällään vain sisustustuotteet (ei jotain rakentammista ja puu juttuja samaan koulutukseen)
- asiakaspalvelu ja pukeutumisneuvonta, somistus
- Hyvin menestyvien vaateketjujen työntekijöiden ja pomojen puheenvuoroja olisi mielenkiintoista kuunnella.
- Ryhmässä voisi olla vain tietyn alan osaajia. Silloin tarkka tieto siirtyisi osaajalta toiselle. Monipuolisessa ryhmässä ideoita toki syntyisi oman osaamisalueen ulkopuoleltakin.
- alan verkostoituminen on kaikkien olemassaolon elinehto
- Tarjontaa on todella vähän. Saatavuutta melkein pä vain arkipäivisin (ei käy työssä käyville).
- Värikonsultti koulutusta, väriterapiaa
- - Monipuolinen yrittäjäyys "malli Paola Suhonen" ym miten markkinoida ja pääsee maailmalle. - Korjausompelu - Ideointi kankaat, lisätarvikkeet, värjäys, kaavat ym kokonaisvaltainen osaaminen
- Asiakaspalvelukeskeisyyttä
- Kaavakoulutusta, mallimestareita ei valmistu enää mistään ja koneoppia, mekaanikoita ei valmistu enää mistään
- Eritäin tärkeänä, työssä pitää olla ajantasalla ja tietoinen uusimmista asioista yms. Muuten työtä ei pysty tekemään parhaimmalla tiedolla ja taidolla.
- Kv markkinat ja kieltitaito perusammattitaidon lisäksi.
- Nuorten kouluttamista alalle pitäisi lisätä sekä kiinnittää huomio työn laatuun. Minulla olleet harjoittelijat tekevät kyllä työtä mutta laadusta joudun usein huomauttamaan.

Liite 3. Kysymykset oppilaitoksen päättäjille.

1. Miten hyvin tunnet vaatetusala?
2. Miten hyvin tunnet Kanta- Hämeen ja Hämeenlinnan koulutuskuntayhtymän alueella toimivia vaatetusalan yrityksiä ja niiden tarjoamia palveluja?
3. Oletko tutustunut opetusministeriön tekemiin tutkimuksiin vaatetusalasta ja alan tulevaisuuden näkymistä?
4. Työllisten määrän ennakoidaan lisääntyvän vuoteen 2025 mennessä seuraavilla aloilla: terveydenhuoltopalvelut, sosiaalipalvelut sekä vähittäiskauppa. Samalla aikavälillä vaatetusalan työllisten ennakoidaan vähenevän 2200 työllisellä ja esim. vähittäiskaupan alan työllisten ennakoidaan lisääntyvän 2500:lla. Miten tämä tulee vaikuttamaan alueen aikuiskoulutustarjontaan?
5. Tulevina vuosina valtiolta saatava aikuiskoulutukseen suunnattu rahoitus vähenee. Miten se tulee vaikuttamaan Koulutuskeskus Tavastian aikuiskoulutuksen painotuksiin ja ohjataanko kehittämistä ja rahoitusta jollekin tietylle alalle?
6. Miten Koulutuskeskus Tavastian tekstiili- ja vaatetusalan aikuiskoulutusta halutaan kehittää esim. tulevana neljänä vuonna ja miten siihen ohjataan rahoitusta sekä resursseja